



**Sancti Epiphanii Episcopi Constantiæ Cypri, Opera Qvæ
Extant Omnia**

Epiphanius <Constantiensis>

Coloniæ Agripinæ, Anno M.DC.XVII.

Eiusdem Epiphanij Φυσιολόγος D. Consalo Ponce de Leon Hispalensi
Interprete & Scholiaste.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80258](#)

S. CYPRIAN
S. EPIPHANI

OPERA

A



314

SANCTISSIMO D. N. SIXTO V.
PONT. OPT. MAX.

B



C

Vm me in tuorum numerum asciueris , Pater Beatissime , tantoque munere obligaueris , id mihi nunc in mentem venit , ut saltē rusticos quosdam villicos imitarer , qui flosculo quoipam , aut alio simili symbolo dominis misso , animi sui deuotionem , ingentem quidem illam ac promptissimam , sed ab iniqua & pauperi fortuna oppressam , testificari solent : Ergo amēnos literarum hortos ingressus (vernant siquidem sub ipso etiam Saturni sidere isthēc prata (inter multos varia ad blandientes gratia , hic se se nobis sancti Epiphani Episcopi Constantiē Cypri obtulit fasciculus , quem non vngue , sed calamo , & quidem leuiter decerptum Sanctitati tuae offerre non indecorum iudicauit . Tu Pater Sanctissime , quando & litterarum studia semper amasti , & virtutis ac doctrinæ genus omne amplexus es , & hisce demum artibus ad hoc summè dignitatis fastigium es euectus , benigna ac paterna fronte humilimum seruitutis nostræ testimonium accipe . Et vero quem à mundanis tumultibus prorsus semotum , ac rerum cælestium meditationi omnino deditum arbusculæ quædam olim delectabant , nunc litterarius iste ramus fastidio afficere non debet . Addo , Pater Beatissime , non omnino fore Sanctitati tuæ argumenti genus iniucundum , cum piasquasdam allegorias contineat , quæ erudiendo pro concionibus populo apprime solent esse vtiles . Tu vero quantum munere in isto excellueris , & orbis hic , cui diuino numine iam præs , & tui ipsius typis olim mandatæ præclaræ lucubrationes plane testificantur . Diutissime vale , Pater Sancte , ad Ecclesiae Catholicæ vtilitatem , profectum , gloriam . E tua Roma Kalendis Ianuariis . M . D . LXXXVII .

S. T.

Humilis seruus & clieni .

D. Confalus Ponce de Leon .

D

A



AD LECTOREM PRÆFATIO.

Si quis est, Christiane lector, inter sanctos Patres quorum vel temporum iniuria vel librariorum officitania, vel nouissimis hisce diebus prava hereticorum ar. emulita, corrupta, depravataque ad nos per pta deuenere, si quis dico sanctorum auctorum, cuiusquam seduli ac docti hominis diligentium expofit, ac veluti efflagitat, deprecaturque: nū quidem vnu, indicio meo sancte est Constantia vrbis Episcopis Epiphanius: cuius nunc tibi opificium hoc luci demum redditum exhibemus. Fuit diuinus iste vir, si argumenti in quo versatus excellentiam, si rerum quae tractat dignitatem, fidogmatum ac sententiarum quibus abundat, pondus perpendas, dignissimum profecto qui Christiane reipublica nunquam interiret, cuiusque preclara exceil ingenui monumenta pura semper atque illibata posteritati conseruarentur. At nec si qua iniqua certe, studiorum forte effectum est, vt cum in expurgandis illastrandisque aliorum Patrum libris felicem hancem operam doctissimi viri posuerint, cornuq[ue] singulari benefici priu[n]i nitor i[n]finitos, atque barbarorum hominum iniuriis vindicatos illos habeamus, nulla tamet adiuv Epiphano docti cuiusquam viri manus accesserit, ita et que etiamnam scriptorum iste robilissimus inter eius, ac blattas consumendus. Nam quo Greci exemplaria quo paribus extant diminuta? quot locis virtutis? quantis quam scis erroribus confusa? Latina vero translatio, vt de Πατρώος dicam, (quod in tanta interpretatione copia mirum certe est) ab uno tantum bonime tentata, eoque (parcent defuncti manes) nec admodum Greci peritos, nec v[er]o adeo sincerae ac probitas fidei ut inoffenso pede per illius scripta liceat percurrere. Et certe non tantum incuria & cessatione hac male agitur cum nostris Epiphano: verum & Tertulliano, clarissimis duobus scriptoribus, verutatis tamen aque corruentibus non minima irrigatur iniuria. Nam cum ab hisce fontibus pleraque ille hauserit, nonnulla etiam, verbū rediens exprefserit, eo uno correto atq[ue] emēdato ad versos Tertullianu[m] Irenaeu[m] sensu eruendis cōp[er]udo deducere m[us]trum. Itaque primū ab illastrissimo atque humanissimo Guillemino Sirelio Cardinali libum hunc nactus sum, non mediocre me ab studiis omnibus gratiam iniuriarum iudicau[er]i, si quam primū in Latinum sermonem conuersus, ac brevibus annotationibus (quas ip[s]a opusculis exilita exigit) auctus in lucem prodi- ret. Quod (si exigua ingenii mei vires non obſtituerint) in omnes circūdem auctoriū libros tentarem, eas diligenter in hac minima operum illius particula exornanda collocarem. Verum numero beno ac feliciter mihi cœſſisse existimauer[er]o. Si y[et] quibus eruditio & otium supponunt, à nobis admoniti tantam sibi gloriam è manibus clabi, aut ab aliis præcipi non patiantur: verum certum vnuſquisque vicinius (quod aīm) luminibus quantoc[un]dus obſtruerit in hac sibi & demandanda & absoluenda prouincia totis viribus contendenter. Nunc (quod ipso noui cuiusque operis initio in controv[er]siam vocari solet) quibus argumentis adducat, Epiphanius vt e[st]e opus hoc exigit, aperiam paucos. Primum, liquido constat is qui vel mediorerit in Epiphano versati sunt, opusculi huic phrasim cum reliquis operibus, que eius nomine circumferuntur, hanc disere: quod cum ex omnibus capitibus eiusdem libelli concordia facile posſit, in duobus principiis, uno videlicet de phoenice, atque altero de serpente id manifestius deprehenditur: nec enim in narratione ſolum acre

S. Epiphanius Opera.

D 2

licet

E

F

G

H

SCYPRIAN SEPIPHAN

OPERA

A *licet ac librariorum iniuria, que si quod vnguam aliud, adcole-*
cerum ac plagiis opusculum hoc reddiderunt ut in persanandis
etius vñcribus ope Pœnia manus opus esse, recte quis exstima-
re posuit plurima enim verba, Græca quidem illa atque à classi-
cis antoribus vñcripsa, vnius à principio littera mutatione post-
*modum ut sit, crescens errore plurimum, in vulgaria quibus Gre-
corum nunc vulgare virtute degenerarunt. Multa irrepererant,
non pauca sine quibusc orationis sensus percipi non poterat, omnino
*desiderantur. Deinde si quis quæ adferat animalium nar-
ras tanquam minus certas obiecta, is fecit apud caroꝝ eiusdem
argumentis scriptores ferreas omnes reperiri: si que sunt,
*que vnuam Epiphanius auctoren habent, non ideo aduerfus ip-
suum sc̄iūdiciū prætor dabit, nam & Aristotelē quendam
culex vivat (ut Mercurius apud Lucianum aebat) narrantem,
*quam profunde sol radios emittat in mare, qualem animam ha-
beant oves, ac similia cum admiratione ligimus: quem tamen
abliguri o patrimonio, & infelicitate in militia, ad quam irruerat,
agentes pharmacopola primus factum, postea simplices ac
populares homines hisce nugis detinuisse scribit Epicurus. Sed nec
economie reticendum est nosfer Physiologus, quod plebeia quedam
trita, ac in omnium ore versantia adducat. nam certe quicquid à
tanto viro prodit plurius faciendum est, viro sanctitate, doctrina
antiquitate suspicioendo. Et vero veterum auctorum tant a est
penuria, torque nobis abstulit vetustas, ut minimas quaque eorum
reliquias nescigare, & ex hisce sacris ruderibus vel contri-
tissimos lapides & minuti simum pulvrem colligere abs te non
*fuerit. Nam ut de opella nostra dicam, id te scire cupio, lector can-
*dide, hoc nos tantum laborasse, ut Epiphanius qualecumque monu-
mentum non interire: cetera enim minus accurate tradenda
*est iudicauimus: hacque de causa verba inuictata, pharases mi-
*nus communes, lectionum denique varietates, quod alii nego-
*tium faceret, ego non noto: nam certe hospitem me illico agnou-
*ses, si tam nimis arice loquerer. Id laboris tribuendum est alii**********

B *auctoribus, non quidem nostro Physiologo, de quo tam est manife-*
sum quatuor & tempore & barbaris manibus licuerit. Quæ etiam
causa fuit, ut integrum in eo caput omittitur: non videlicet
tam misere essent de prauata, ut nullo modo intelligi ac ibi pro-
poni possent. Scribit quidem interpres libelli De lapidibus 39. ani-
maliū naturas ab Epiphanius explicatas, nobis tamen videre
tantum licuit 36. ex quibus vnde in omnibus ob insinuatis de-
prauatione. Ex his vero que verbi, plurima etiam refecit, non
nulla adiunxit: Quod tamen bona fide factum affirmare possum:
Tribus enim exemplaribus adiutus sum, quorum præfatio vñscid
præstis. Primum habui ab Illust. Strlero, secundum ex Biblio-
theca Panormitana, Sicuti cuiusdam amici dilectio exscriptum,
tertium, atque omnium emendatisnam, a Francisco Tarru-
no, Societatis Iesu presbytero. Denique nec nosfer Physiologus ex-
istimandus est quem Gelasius Pontifex in canone Sancta Ro-
mana Ecclesie inter apocrypha connumerat, & ab hereticis
conscriptum afferit. nam ille B. Ambrosii nomine, ipso Gelasio te-
ste, præfiguntur erat: nosfer autem vñquam sub hoc titulo, sed
*ne Latinus (quale credendum est fuisse opus Ambrosio tribu-
tum) habet. deinde ipse se satius prodiit, cum nihil contineat ni-
sprium, orthodoxum, sanctum. Superest ut si quid symboli per
hanc nostram lucubratunculam communibus studiis accessisse
putas, id omne magnificus sensus Guidelmi Siteli, quem hoc ip-
so quo hac scribimus anniuerario die, immensa Chrys. Reip. ia-
cura, ab hoc ex uno labore studio ad immortalē requiem
eternamque felicitatem vocavit dominus; ut huic, inquam, omni
anno celebrissimi viri, cuius humanitate opusculum istud habui-
mus, piissimis manibus, si quid ex eius lectione voluptatis ceperis,
acceptum referas: sed minus, ingenii nostri (quod quam exiguum
sit vere sentimus) tarditati parcas, & denum ad demen-
dam literariam Rempublicam auspiciatori Apolline accingaris.
*Et vale. Roma. 6. Octob. die, anno Salutis. M. D. LXXXV.**



A

E



ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΚΟΝΣΤΑΝ-
ΤΡΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΟΝ, ΤΟΝ
διεζελθόντα τούτης επίσημου γένους φύσεως τῷ
γνείων τε καὶ τῷ πετειγόν.

B SANCTI PATRIS NOSTRI EPIPHANII, EPISCOPI
CONSTANTIAE CYPRI, AD PHYSIOLOGVM, QVI
de vniuersuīque generis ferarum ac volucrum
natura locutus est.

D. Consalo Ponce de Leon Hippalenſi interprete & scholiaſte.

Physiologus de leone agit primum.

CAPUT PRIMUM.

D E leone ferarum atque animalium rege dicere incipiamus: Iacob enim benedicens Iudea, *Castulus leonis*, ait, *Iudea ex germine filii mei : et quae sequuntur.*

C PRIMA LEONIS PROPRIETAS.

Cum leo in monte oberrat, & venato modoratur, sua ipsius vestigia cauda obtegit; ne illis insistentes venatores, lestrum inueniant, atque ipsum capiant.

INTERPRETATIO.

Sic Dominus noster Iesus Christus spiritualis leo qui vicit ex tribu Iudea, radix David, à Patre missus, sui ipsius spiritualia cooperavit vestigia, id est, diuinitatem suam; se enim exinanivit, & in Marias ventrem descendit, ut falluaret fraude deceptum hominum genus. Et verbum cari factum est, & habitavit in nobis: quapropter illi qui ignorabant desuper illum de se nesciebat dicebant: *Qui est iste rex gloria? Sanctus vero Spiritus; Dominus, inquit, virtutum, ipse est rex gloria.*

D ALTERA INTERPRETATIO.

Nec aliter tu spiritualis homo, cum feceris elemosynam, sinistra tua dexteræ opus ignoret, ne te diabolus ex bonis operibus inuestiget, & ad peccandum alliciat.

N O T A

Physiologus.] Non mihi constat quis fuerit auctor hic; ab Origene & aliis eodem nomine citatur. Recentiores Obscurum aliquando appellant; vulgus perisse cum eo: quem vocant *Inconspicuum Psalmorum commentatorem*, confundit. Ex Aristotele, forsitan operibus quaes de animalium proprietatibus hic traduntur desumpta sunt, illum enim plurima, que non existant de animalibus scriptisse auctor est Athenaeus: scilicet, *Zoologiæ*, *De Zoologia*, quorum pleraque & Theophrastus agnoscit.

s. Epiphani Opera.

Ο Φυσιολόγος ἀρχεται λέγειν τούτη τῷ λέοντος.

Κεφάλαιον Α'.

A Ρέσωμεντα λαλῶσα τούτη τῷ λέοντος, τῷ βασιλέως τῷ θυντανήτοι τῷ ζώων γένος τῷ γένει Ιακὼς εὐλογῶν τὸ Ιερόν λέγει, Σκύριος λέοντος ίεδα οὐέμων ἐν βλαστῷ καὶ τῷ ἔξης.

ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΦΥΣΙΣ.

Οτε πεπλατεῖ στρώσει, καὶ ἔρχεται αὐτῷ ὁσπὶ τῷ κινητῷ, τῇ ἑρά συγκελέθει πάτητην μὴ ἀπολυνθομένης τοῖς ἵχνοις οἱ κινητοί, ευρασινοὶ αὐτῷ τῷ ποιμίνιον, καὶ φαλαρέων αἰθρόπινονέντος.

EPMHNEIA.

ΟΤ ποσὶ καὶ ὁ κίνησος ἥμερος Ἰησοῦς Χριστοῦ, ὁ νοερὸς λέωνικότας εὐφυῆς ίεδα, ἡ τὸ Δωδεκάτη, διπτερεύοντος τῷ πατρὸς, τῷ νοερῷ αὐτῷ ἐκάλυψεν ἱγμηνίην, τύπει τῷ θεότητα ἑας τὸ καταλευστεον. κατέπλανθεν εὖρις τὸν Μαρίας τοῦν, τῷ στόμα τῷ πεπλανθεύοντος αἰθρόπινονέντος. Καὶ ὁ λέοντος στρέψεντο, καὶ ἐσκινεστεῖ πρῶτην ἐκ τοῦτο οἱ ἄγνοις τοις ἀνδρεσιν πετελθόντα, ἔλερον, Τίς έστιν θεος οὐαστευς τῆς δόξης; Τὸ δὲ πιέμα τὸ ἄγνον λέγει, Κύριος τῷ δυνάμεων, αὐτὸς ἐπτὸν βασιλεὺς τὸ δόξης.

ΕΤΕΡΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

ΟΥ ποτε σὺ νοετε ἀντρωπε τοιούτοις σου ἐλεπιστούτοις, μη ἐπιγνωτον ἀεί τερετον σον τὸν δεξιόν σο τὸ ἔργον, μη πας ἰχνοστον σε ὁ διάβολος τοῖς ἔργοις σου τοῖς ἀγάροις, καὶ ἐκλίνη σε ἅπαν τὸ πομέριον.

Nisi manus secula anteverttere & Salomonem auctorem facere. Ille enim à cedro, quæ alias arbores proceritate vincit, ad hysopum sive philosophatus est. 3. Reg. 4. Ioseph. lib. 8. c. 2. Nec mirum, ex innumerabilibus prope eius scriptis illo seculo aliqua supersufficit: nam & illud quod Dexorcismis sive adiurationibus ad dæmones fugandos, inscriptum erat, suo extitile tempore auctor est Origenes tract. 35. in Matth.

Iacob enim. j In eo consistit accoluthia sententiae: quod cum

A

leo symbolum sit Christi, Christus autem rerum omnium principium, merito à leone incipendum sit. Citat vero nobilem illum de Seuatore cuiusque spirituali regni perpetuitate prædictionem, que habetur Genes. 49, ad quam (vt ordinarios Parum commentarios omitimus) videndus Iulius Pomerius Archiepiscopus Toletanus ad Erujum lib. 1. aduersus Iudeos: qui Christus totius propheticæ verba per quam eleganter accommodata.

Cauda obtegit.] Meminit huius proprietatis Elianus lib. 11. c. 30. Plutarchus libro De amantibus comparatione: *Leo (air) semper contortus ingreditur pedibus, tanquam vagina conditæ incus vnguis;* ne aciem attriti retundant, neve vestigianus notam relinquunt: quippe haud temere inuenies vnguis indicatum Leonini, sed qui in tenacitate cæca vestigia incedunt, aberrant, nec aequantur eos venatores. Idem narrat Iudorū lib. 1. Originum, c. 2. Sunt tamen qui hiberno rancoru tempore id obseruant leones, dicunt, scilicet quod tunc facultas sit, ex impressis in iudea vestigiis luctuum intenrit.

Sic Dominus noster.] Eadem leonis proprietate, diuersa tamen allegoria vñus est Nazarenus in carmine de Virtute, his verbis:

Ἐθλάσ τὸν ἄνθρακα διάκεστον ἵζεσθε; ἀπέρον,
Ωὐδὲ καρδιάν πεπάντησιν ἴχνον οὐχια βαθύνει,
Ωὐδὲ θηρῶν κύνος πλάξειν πέλεσθαι.

id est, ex Billio:

ALTERA LEONIS PROPRIETAS.

CAP. II.

LEONA mortuum & cæcum edit catulum, iuxta quem defixos in illum habens oculos triduo cubat, his vero transactis leo accedit, & in catulum spirat, qui statim & ad vitam renovatur, & lumen oculorum recipit. Cum vero dormit, vigilant eius oculi, ita ut venatores ab septem stadiis præsentiat; ipsumque fugit, neque ab illo capitur.

INTERPRETATIO.

Sic gentes, qua non credebant, per trium dierum sepulturam & Domini nostri Iesu Christi resurrectionem respergunt, & ad vitam renovata sent. Ante baptismum enim & mortua & cæca dabantur: verum à leona, id est, ab sancto Spiritu per triduum sepulturæ obseruantur, cum autem leo, hoc est, viuificum verbum venit, & in ipsis spiritum sanctum inspiravit, ad vitam eos reuocavit, & omnes ab inferno eduxit.

NOTÆ.

Mortuum & cæcum.] Ita eti leonem narrant Arist. & Plinius. sed Plutarchus in questione, *Vtrum Iudei, quod venerantur sicut, an quod ab ipso abhorrent, abstineant seculi carne; ea ratio ne leonem ab Aegypti Soli factari ait, quod inter quadrupedes, qui vngues aduncos habent, solus parvus catulus qui cernant, & Democritus, apud Aelianum, inter animalia leonem solum ocellis apertis nasci scribit, statim enim à partu sternuum quid prodere.* Origenes hom. 17. in cap. 49. Genesios, locum hunc citat in hæc verba: *Physiologus de catulo leonis habet: quod cum fuerit natus, tribus diebus & tribus noctibus dormiat, tunc deinde patris gemitu vel rugitu tanquam tremescere cubilius locus suscitare catulum dormientem. Iudorū candem sententiam ex origene exscripsit.* Huius vero narrationem ex eodem Physiologo adserunt auctores, scilicet quod cum leonis calidissimi sunt natura, vreorum fortudo cum audacia & iracundia coniuncta indicat, focus autem ex genere temperie humiditatè continet, facit complexions & caliditatem vel corporis redditum, & maxime circa cerebrum preualecente ficitate & animali spiritu adiuvante vnde nemus obstruens spiritus excluditur, nec virtutes possunt actiones suas mouere: parentibus ergo rugientibus circa focus, spiritus per os & aures & meatus capitis ingressi præbent focus motum.

Apertis oculis.] Immo nunquam saperem admittere aliqui nar-

E

Sepe mihi rur suis delectum subdolus bostry
Virtutis vitigine adimens, mea lumina fallit;
Vt fera signa peccatum que signa callida turbat,
Hac venatorem virtus lada vi arte.
Dionyfus lib. 1. celestis hierarchia ex interpretatione Petronii:
Leonis quidem figura declarare putanda est principatum, robur, in-
nictumque animum, utique quia contendunt pro virili sua ad di-
uinatus, qua abstrusa est nec explicari oratione via potest, similitu-
dinem, infinitesimam vestimentum vestigiorum obscuritati, hanc est que
que angustiis, quarum mysterium enunciari non posse, vix, que au-
munda ad Alexii Pulcri interparo rite tempora scripti, ut
vix locum ab Epiphano mutuare videatur his verbis: *Hic
etiam dñe, leonem vestigia tua contrahere, quiesce ipsa unum per-
sequuntur; sic Dominus noster in terram descendens aduentus sui
temporis contraxit, diabolica causa, qui iam dudum virginis observa-
bat.*

Cum feceris eleemosynam.] Matth. cap. 6. Sed qui inservi de-
beat praecipuum hoc circa eleemosynam faciendo modum opri-
me ac usque explicavit Augustinus tertio sexagesimo de Tempore:
quo loco dexteram, Amorem Dei interpretatur. Sicut
strat vero, à qua caudentem est nobis, valetatem & cupiditatem
seculi. Simili tropologia vñi sunt Origens Homil. 18. in Matth.
Gregorius Magnus 1. Reg. 14. Ambrocius sermone 8. super plâ-
num.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΥΣΙΣ ΤΟΥ ΑΕΟΝΤΟΣ

Κεφάλαιον. Β.

OTAKI τέξτου τὸν αὐτὸν σκυψκόν λέγειν ἀπονο-
μένην τυφλὸν τυχάνον ἐμβλέπεται, ταῦτα
γένεται ταῦτα χρόνοις αὐτῷ τε πειμένοις μετὰ δὲ τὸ συ-
ντηροῦντα τὸ τεῖχος τοῦ πειμένος, οὐρανοῖς ἀπό-
ρειοι λέωνις ἐμφορτισασάντας, εἰδούσι βλέπειν τοῖς Οὐρα-
νοῖς κοιμάται, γηραρεσσιν αὐτῷ οὐ φθάλιμοι καὶ ποτέ οὐδὲ
βιαστὸν τὸ κυνηγοῦντας οὐδεμίαντες τοῦ ζεύδηται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

ΟΥπού τὸ ἅπιστα ἔτην ἡγετὸς τῆς τοιμένου ταῦτα
ἐγέρεται τὸ κυνηγοῦντα. Ινος Χειρὶς αἰθέλευκαι
εἰσαποιήσας. ταῦτα γέροντες βασιλίσκοις νεροῖς καὶ το-
φοῖς ὠνομάζοντο διεβλέποντο δὲ τὸν τελεόντα λέοντα, τον
τερπινόν τον τοῖς πενταπάτεσθε τοῦ πειμένου ταῦτα.
ὅτε δὲ πλευρὴν ὁ ἀρρέπειοι λέων, τουτέταινος οὐτονόμος τοῦ
φύσης αὐτούς το πενταπάτεσθε τοῦ πειμένος τοῦ ζεύδηται.
αὐτοὺς καὶ απήρη πειπάταις ἐπ τοῦ ἀρτοῦ.

rant. Aelianus caudam etiam cum dormiret monte ait, ut offendat se non omnino dormire: apertos tamen habere oculos, & Plutarchus dicto loco tradidit. & Iudorū, & recentiores plurimi.

Sic gentes.] Pulchra est allegoria: nam Christi triduum sepulta & gloriose exsurrexit, typus fui exsurrectionis nostræ: nec eins tantum qua in fine seculorum à morte corporis ad immortalē vitam resurgemus; sed cuius virtute per sacramentum huiusmodi ad nouam iustitiam eis peccati morte vivificantur. Trina enim in aqua emerso, rursumque ter facta ex qua emerso triduum sepulturæ & gloriose exsurrectionis mysteriorum denotat. id mīte explicavit Apostolus: *Concupisti, inquit, sumus cum illo per baptismum, et quo modo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, illa & nos in nouitate eius ambuletus.* Aug. Jerome 48. de Iuda. Bap-
tismus Christi nobis est sepultura, in quo peccatus moritur, & criminibus sepelitur, & veteris hominis conscientia resoluens in alterum na-
tum rediuimus infans reparumur. Fulbertus Carnorensis es-
picopius totam allegoriam (quam omnes Clerici Patres, precipue tam Origenes & Basilius in sermone de Baptismi agnoscunt) fuisse tractauisse in epistola ad Adeodatum. *Sicut, in-*
quit, Dominus noster Iesus Christus tribus diebus & tribus noctibus
corporaliter sub terra (epulbro conditus suis) descriptus: ita lo-
sub cognatu terra elemento trina vita demeritus operatur, & suffi-
cientia imitatione mystérii dum demergitur, & speluncam educitur, fa-
cilitatur. Videndus doctissimus Ludovicus Legionensis Augustinianus, in libro de nominibus Dei,

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΡΟΥ.

Κεφάλαιον. Γ.

Oὔρος μέγιστον ἔτην πολὺ τελεόντης βάλλον τα-
επεργ. βοὶ τοῦ δευτέρου, δύο κέρατα τοῖς ταῦτα
omni

SCYRIAN
SEPIPHAN
OPE FRA

A omnibus animalibus terribile aspectu : itaque proceras arbores quatiens, illas difsecat, ramosque præscindit, nec est nullum animal illo fortius. Pascitur non longe ab Oceano, continuo vero fit bibit, veluti ebris ludit, cornibusque tanquam bos terram petit. Eit autem illuc arbor dicta Tanus , viti similis & alba ramis, quos cum virus, capite concutit, cornu vincitur. Accedit itaque vénator, & cornu alligatum deprehendit , illumque opprimit.

προινίον οὐκανέχειν αὐτούς την θεωτικήν πάτερ την
ζωήν, ἀπό τη μεγάλην δένδρον διατυπώμενος τοις κέρασ-
τοις διατεταγμένης χλωνοποτάν, ως εδώ την ζωήν μίαντα
φέρουσθαι ποιεῖται· νέμεται δέ ο αὐτός πρόσωπος πληπον-
τὸν τὸ άκεφαλόν, γιανέψεως μετανοεῖται, γιανέψεων αποκαταστά-
γει τοὺς κέραστον ἀπότελος. ἔτι δὲ ἐξεῖ διεμφόρησαν
μαζεύσθιν τάις. κάλυμματος μόρφωσιν ἔχοντα λευκο-
χλωνά πάσαι κυνηγόδωμα ὁ αὐτός θρήψη την κεφαλὴν
τρέψει τὰ ἔριτ την πόνον, τὸ κέρας αὐτῆς δέστερα ἡσ-
αῖρεται. τοιχονταύμην τοιχονταύμην τὸ κεφαλῆν, καὶ ε-
πειοντος θρήψην μόρφων την κερατίνην, κερατεῖ αι-
τον.

INTERPRETATIO.

Tuigitur, & spiritualis homo, considera quanto te
vero generosorem fecerit Deus: loco enim duorum cor-
num, duo tibi dedit testamenta; nouum videlicet & ve-
tus, quæ cornua sunt contra potestates aduersas, vt ne
te circumueniat diabolus: ait enim Propheta: In te inimi-
co: nostros ventilabimus cornu.

Καὶ σὸν οὐκ ὑπέστη πότε, νόσον ἐπ' ἔργον γένεται πότε
πότε σὲ εποίησεν ὁ Θεός. αὐτὸν δὲ τὸν κεράπτων δέδωκε σοι
ταῦτα δύο μαρτυρίας, ταύτες παλαιά καὶ νέας μαρτυρία-
κλιν, κεραπτούνται ταῖς σκαρπίαις Διωνύσου. Ηναὶ μὲν προστά-
γην τὴν περιέστη ὁ ποτηρός. εἶπε γέροντος Καρφίτης, Εγ-
αντὶ τούτους ἔχομεν οὐκοῦν κεκαπτούμεν.

ALTERA INTERPRETATIO.

Oceanus copiam diuitiarum significat, Tanus vero vita voluptatem, qua implicitus homo fidem negligit. venator igitur, hoc est, diabolus, illum aggreditur, quem voluptatis manscipatum, fidemque negligenter inueniens, in suam potestatem redigit.

ΕΤΕΡΑ ΕΡΜΕΝΕΙΑ.

Ωκεανὸς ἐρμηνεύεται τὸ μέγεθος πλάνου, τό-
πος χ. ή ἡ δοῦλη της θίβης. Ἐμπάτειονθ οὐ αἴρωνθ εἰς
ταῖς ἴδεσσις θ βίς ἀμελεῖ τῆς πίεσσος, ἐπειχειρίνθ δὲ θ
κινητού, τε πετυθεὶσικόν, καὶ εὐέσχοντο θ αὐτὸν
ουπατείονθ χ. ἀμελεῖται τῆς πίεσσος, κατεκ-
ενεῖ αὐτό.

NOTE.

Virus.] Vox est Gallica, si Macrobius creditimus: silvestrem bo-
uem plerique interpretantur, aliqui bubulum vocant; nonnulli
cum bisonte confundunt: ali illos esse volunt quos rhizes ex
Iphicrate vocat Strabo. Apud Albertum *virus* legitur:

& glutinoso succo madet. Hæc dum videret Latinus Latinus
meus, ex crudelitate, doctrina ingenio praefatussum; Vix con-
tra huius huius ramis implicari facile posse nos admittit; et
anemque exmonstravit tortuosis & spissis valde ramis. Sic in om-
ni genere litteratura excellit.

C In modum ferræ.] Figura cornuum viri diuersa est à boum in nostrorum cornibus, sed eximia magnitudinis, & ex quibus pocula, quæ in maximo precio sunt, confici auctoꝝ est Cæsar libr. 6. bell. Gallici: Plinius ad plurimas alias delicias conferre scribit, quas item narrat.

Nas longe ab Oceano.] In Hercynia filua) ea est in Germania, Nigrum filum hodie vocant) vos nasci di o loco scripti Cæsar. Strab apud Hesperos Aethiopis omni Septentrionali plaga/ si eodē cum bifurcatis eff dicamus Solinus. Serruti 1; Georgio in Pyrenæo monte, ac proinde vros dñs nō s̄ dñs dictos, cui & Idoros conferunt. De illorum yia velocitate plura apud praecita rōs auctores. Idorū arbores solidas, & armatos milites cornib. eos alleuarē ait.

Tanus. Siue *Tamus*: utrumque enim legitur in Graeco exemplari. Latinam vocem vspuravit, quam Graci ἄγριαντο, siue *αιγριόν* foliata compositione: siue, realibus placet, *εἰρηνής* vocant. Plinius fructum, taminiam vim, vitam ipsam, falcatissimum appellat. Ex earam est vitium genere quas Theophrastus & Dioscorides *αὐτικρέας* vocant, ideoque Phytologicis hic *αὐτικρέας* appellavit, quod nos *ramis albae* reddidi.

DE ELEPHANTE.

C A P. IV.

E Lephas maximum est animal, proboscideumque habet, qua quæ ipsum adoruntur animalia, percudit. hac cibum & potum sibi subministrat, non enim habet compages, propensusque pascitur, genua haud incurvans. Femina herbam quæ mandragora dicitur, querit quam gulfat, & coecum cupiditate accensa, ad marecum properans, illam ipsi offert. Mas vero vi comedite, ardet libidine, & feminæ miscetur.

ESSENTIALS OF THE CRIMINAL LAW

Κεφάλαιον Δ'.

ΕΣΤΙ οὐδὲ ὁ ἐλέφας μέγιστος ζωεσ, τοσσονίδα
ἔχει τὸ φροντίρα τὸ ἑπτάχειρα αἴνοι ζωε-
μοιος καὶ τὸν βρόσιν καὶ τὸν ποιὸν φροντίζει
σούτι οὐτε καὶ δερπάται οὐδὲ ἔχει αρμοστας· οὐ
τὸν φροντίρα, καὶ οὐ κεντητή γένεται ηγαλεῖς· τοτε,
οὐτε λίβη τὸν λερούριον μαρτυράριον οὐ μεταλλικόν·
οὐτοῦ τὸν πυρθάνη τὸ πορειαν αρσοῦν αρέρει,
οὐτοῦ τὸν πυρθάνη τὸν πορειαν αρσοῦν αρέρει,
οὐτοῦ τὸν πυρθάνη τὸν πορειαν αρσοῦν αρέρει,

Iam cum instat pariendi tempus lacum ingreditur, pertentatque aquam; qua mammillas usque pertingente parit. si enim in terram ederet foetum, haud eleuari posset, cum membrorum compagibus caret.

INTERPRETATIO.

Manifsum est, primum parentem Adamum, non vt
Eum obedientis lignum praeustasse : illa enim dedit vi-
ro, qui vt comedit, sensit praeceptum Domini transgres-
sum esse. Quis igitur partus peccatum : & lacus vbi pe-
nit quis ? Paradisus.

NOTE.

Proboscideum habet.] Multus est (ut ait Physiologus) elephanto proboscidos vius: quam & manum, & narem Aelianus, Plinius, & Artifices vocant. Mandunt, aut, spirant, & bibunt, odoranturque haud imprie appellata manu. De elephantiis Porci Indorum regis narrat Alexandri historia illos anima virofus corripuisse, & rectoribus manu, id est, proboscide, tradidisse. Apud Iohannem cap. 40. multa fruictu digna de Behemoth, quo nomine elephantem designari, periti docent. illustrat autem Iobi locum splendissimum Hispanie nostra lumen Benedictus Petrus lib. 4. Commentarius Daniellis.

Mandragoram. | Recentiores locum hunc ex auctore obscuro citant, & addunt, Orientem versus, ad proximum Paradiso locum, ubi hac verba inuenientur, elephates proficii Vincentius: *Proliopates datur, rient temus us persugent, ad proximum Paradiso locum, ubi inuentum mandragoram femina prior gustat, deinde post duas ab ea maius se mictus, & femina concipit.* Vbi interim noto, depravata forsitan ex Physiologo adduci vocem Orientem, aut interpunctum, aut librorum incuria, & pro ea reponendum est, Occidentem. Theophrastus enim libro plantarum 6. cui & Plinius adstipulatur, modo colligendi mandragora agens sic ferme scriptis: *Circum scribunt mandragoras gladio, secantque, ad ferme spissantes, inuent et alium saltantem triduo circumagi, multaque de venera sphaera & re dicere.* Nisi velis ad Paradiso situum Orientem referre. Inde autem proprietatis hiis ratione tracta est, quod mandragora ac ciendos amores facultas inesse credatur, ideoque (auctore Dioscoride & Galeno) Circas à nonnullis appellatur, denominatio videlicet sumpta a Solis & Perseis nimpha huius nominis filia, qua confiducundorum philitorum peritissima fuiscit dicitur. Quare inconfundibiliter multibutilem esse plantae huius effum vulgo plurimi arbitrantur, illo maxime Genesios loco adducti, ubi pro mandragoricis pomis viuis noctis cum Iacobu concubitus Lia à forate Rachet pacta est, hæc vero (quæ eo vique steriles fuerat) non multo post conceperat. Acedit, in hac planta matrem & feminam manifeste expressum repetiri, ac properita *ad genitum pectoris* à Pythagora appellata. Sed Augustinus lib. 12. contra faustum huius opinionei valetatem scire arguit, plaugetropologia forum Genesios locum interpretetur. Cum nec definiat, quod Hebreum illam vocem, pro-

DE.CERVO.

C A P . V.

DERVV S similis est silvestri capre: illius cornua tri
bus ramis distinguuntur, vt & triplex est eius vita
reparatio. Vixit enim annos quinquaginta, nemorum
que silvas, & montium valles, vt velocissimum curlo
contento gradu perlustrat, serpentiisque cauernas o-
dore indagat; & sicubi Serpens delitescit, è vestigio sub-
odorant, statimque nares ad limen cauernam admetuit,
halitumque tra. hit: prodens igitur Serpens in fauces cer-
ui sece ingerit, ille obrium deuorat. qua de causa appella-
tionem fortius est, videlicet quod ex imo serpentibus ad se
attrahat. Postquam autem serpente ex cauernis cepit,
illuc ad aquarum fontes decurrit: quod si trum horarum
spatio aqua se explore non potest, moritur: sin autem a-
qua potus obtingat, ad annos denudum quinquaginta vitam
protrahit. Vnde propheta David: *Sicut desiderat cerus ad
fontes aquarum sic desiderat anima mea ad te Deus.*

INTERPRETATIO.

Tu igitur, spiritualis homo tres habes restaurations, baptismum scilicet in corruptionis, filialis adoptionis, gratiam, atque pœnitentiam. si quando serpentem, id est, peccatum intra cordis recessus deprehenderis, ad

εποχή καθίστανται τόποι καρκίνου της περιοχής, εισβαλλόμενοι στην περιοχή της Βαρύτων, το οποίο καταπέλτησαν από την πλατεία των Μαρτίων, όπου έγινε η μάχη της Βαρύτωνας τον Ιούνιο του 1821.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Πρόσδιπλον δὲ ὅτι ὁ ἀριθμὸς πλάκας Αδέλη ἔχει μάταιον
ἡ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ιησοῦ χριστοῦ πολὺ γενέσιν
καὶ τῷ ἑαυτῆς γαμετῇ, θείᾳ μετὰ τῶν γένων εἰς τέσσαρας
τριάδες ενεπένθη πάθετο. πιὸ δὲ ἐγένετο, τὸν διάπου πο-
λύμαρτυρντις γράψαν τῆς θεάς λίγια, ὃτι τοῦτο θεός.

qua Latinus & Graecus interpres, *mandragoras* reddidit, magis propria lilia significare dicant, eodem modo vertendum dum censeant Canticorum illud: *Mandragora dederunt odorem suum*, &c.

Ardet libidine.] Recte hoc addidit, ut germanius mysticum sensum eliceret. Et si enim veriti pomi libidinosa voluptas

leum incepit. *Alio enim vesti pomu libidinosa voluntas generationis opus natura conquefacta est*, quia alias omnia caruerit. Vide Nicetam doceat de hoc differentem in Nazianz. scholio 11. orationis de Baptismo. *Quinimum Adamus quantum in Paradiso fuit, Euam non cognovit, et ipi Epiphanius notetur lib. 2. Conta haeres, Tertullianus de velandis virginibus, & ali plures tradiderunt.* Hinc porro orta est celebris illa quaestio, quam aduersus Iouinianum elegantissime tractat Hieronymus, & circa quam a Latinis patribus Graci dissentient. *Virum in Paradiso generandum esse, ne nemo peccaret, vel virum contra actionem libidinis pugnatur illuc fuisse, traditio capitatis;* his enim verbis proponitur a pud Augustinum lib. 13. Ciuitatis, cap. 3. Videntur ad id Mem. Bar-Cepha Syrus in libro de Paradiso cap. 25.

Confat primus parentem [Michaels] Glyca cuius mentionem fecimus, in hunc Epiphanii filium dum dubio inciderat, integrum enim hoc caput operi suo inferit, in hac verba: Nec ad verem (ex fide porro Levenclau) elephantis accedit, quodnamdum harum verem portis tradunt, nisi mandragoram degustet; nam prius quam hoc fiat, nullam coitum libidinam exprimit. Quapropter fima sumptuam mandragoram comedis, candemque mari portigit, & hoc pacto ad consuetudinem veream accedit. Hoc autem manifester refert ad homines illorum primum conditos debet: nam & illi a ligni vestitiis degustationem, libidinibus superiores erant. verum post eam, Cum Eua rem Adamum habuit, easque Cainum perperit. Hactenus Glyca.

Peccatum.] Paulus ad Romanos 5. Propterea scit per unum hominem in hunc mundum intravit, & per peccatum mors & ita in omnes homines mors transiit, in quo omnes peccaverunt. In signis autem extat apud Theophanem Nicum locutus in elegantissima epistola De facerendo ad clericum, vbi malitia ob peccatum Adami humanum genus consequitur fuit, eleganter recensentur. Verum cum huius epistole, aliamrumque huius partis que nondum euulgata sunt, editio nomen iam virgineam, haec tunc ex fonte candido lectori haurire licet.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΑΦΟΥ.

Κεφάλαιον Ε'.

ΕΣ ΤΙ Δὲ ἡ ἀφορμή μόρφωσι ἔχουσα ἀγένεια πορεία
διπλοτοῦ δὲ κέρας αὐτῆς τοιμαχη, καὶ τὰ τούς τε τοῖς
αἰχμησίοις. Τοῦ δὲ ἐπι πεπτικοτά, ψυχή τε πεπτεῖσιν αἱ
κυλόνται φρονεῖσι τούς τούλατος, τῷ ταῖς φάρεγγας τῷ
πρόσθι, ώστε σφραγεῖσιν ταῖς ὁπαδαῖς τῷ ερπετῷ, καὶ τοῦ
ποντοῦ πεπτικοτά τοιμαχεῖσιν καὶ κύνασσοι, καὶ εὐ-
θέως πήγονται τοῖς σινα αὐτῆς ἐπι τοῦ θύρας τοῦτον, ψυ-
αλλεῖσαι τοὺς ποντούς, καὶ ἔξω ὁ φύσις εἰσβαίνει εἰς τον
λάρυγξα τῆς ἐλάφους, οὐδὲ καταπίνει αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο
ἔλαφος θύμα ἔτει, οὐδὲ τὸ εἶλον τοῦ φύσις εἰς τοῦ βα-
θείας. Τρέχει δὲ φρέσκοι ταῖς πηγαῖς τῷ μέσῳ ποτοῦ, καὶ με-
τὰ τοῦτον φέρει γενεύσατο τῷ θύρατος, πελεγάντος εἰς τοῦ
ρυμάδων, παλατίνην ἐπι τοντούς κορτάς. Αὐτῷ τῷτο εἶπεν ὁ
αρχοντής. Εἰ τρέποντας έπιποτεῖν ἡ ἀλαφός τοῖς ταπ-
γαῖς τῷ μέσῳ ποτοῦ οὔποτες θύμησει τοῦ φυγῆ μου περιεστε-
θεῖσι.

ΕΡΜΕΜΕΙΑ

Καὶ σὺ οὖν, νομέτε αἰθρωτε, τεῖχος εἰδὼν αἰγαλητός εἶναι
τὸ πάντα τὸν λόγον τοῦ βασιλίσκου μακρὰ τερπία, μὴ τοῦ
ρισματος τῆς μούσας, καὶ ἡ μετανοία καὶ ὁ τε εὐρύτερος
εἰπεικερόλισθος (τυπεῖ τὴν αἱματικήν) δρυμούς χρει
fontes

fontes aquarum, hoc est, ad scripturatum scaturientes statim confuge, sanctam videlicet gratiam (quemadmodum Prophetæ interpretantur) hauri: nam si peccati tentantia egeris, ab ea iterum delecto penitus peccato reparaberis.

NOTE.

Tribus rami.] Albertus incertum esse scribit quod ramos (per culmos appellant) ceruinum cornu producit sed Ariftorelli, Bimis, iuxta, cornua primum oritur simplicis & rectis ad subtiliam similitudinem, quamobrem fibulones per id tempora eos vocant: trium bifidae exsunt: quadraria trifida, alia dicentes hoc modum procedit numerus viii, ad annos sextum, ab hoc similius semper proleinat, ita ut non sit dignoscere etiam ramorum numero. Et Solinus. Prostate ramos angusti: id incrementum per sex annos perseruat denique numerosum non possum est cornua possunt transforra. Qui opinio fatae & Plantis lib. 3 cap. 1.

Serpens unumque cauernæ.] Freq[ue]ntissima est hancis ceruinae proprietatis mentio apud omnes naturalium rerum scriptores; quam & nonnulli cerus cum elephanti commixtæ esse tradidunt. Plinius enim: *Elephantorum anima serpentes extrahit, ceruorum item vix.* Verum in aſſignanda ratione quid sit, non fatigat, conuenit. Nam *Aelianus lib. 2. cap. 9. Miris vero, quodam mu-*
ltitudine naturæ cerus serpentes funditus vincto nec enim ipsu[m] tam eſſe
hostis in latere abduſus effugere potest, etiam ille naribus suis in
serpens cauernæ incumbens, vehementer insiprat. Et spiritu
suo quasi amatoria quodam allicens extrahit, in iuvenisque preferit,
etc. Graecorum autem Geoponicon collector lib. 19. cap. 5.
diuerſam causam adducit, Xenophontemque teſtim citat, quod
cerus serpentem spiritu affans quasi affiat ut vertigine, & sic
attraheat rapiat. Porro eiusdem proprietatis Eusebii
auctores non raro meminuntur, quam diuerſius mystagogis va-
riis in locis exornantur. Tertullianus libro de pallio, cum mun-
danum rerum vicet studines longa inductione proberet, *Taceo,*
ait, *cerum, quod ex ipso aratu sue arbitrio, certus patitur veneno*
longissimum in iuuentutem. Sed & origenes libri 1. contra Celsum,
& in c. 15. Matthiae, & in Cantifici Canticorum homili, 3. pro-
lix fatus narratioce ceruina nature allegorias persequitur. Et de
terrena virum iustum cuius nomine (quod apud omnes sanctos
Patreſ triuiale eſt) nunc Christum ipsum intelligi. Vide pa-
tuum commentator in cap. 7. lob. psal. 28. & 41. & 103. Prouer.
c. *Can. 2. 3. & 8.*

Appellationem fortius libello de] nāxō enim ἀπὸ τῆς ιδεῶν τέος Plutarchus in libro de animalium comparatione : Elaphos , sicut, Grace nomine cervus inditus est non sibi celeritatis, sed ἡ σερπετικὴ τρόπον φορηποεῖ . Sanctus Athanasius in quaestione nibus cap. de Actu, ciuidam etymologicā auctore est. Iudorū autem Latinam vocem, Fætum fecerunt. A Greco vero abulo τρέφεται.

DE AQVILA.

CAP. VI.

Aquila volucrum regina; à longissima vita denotata nationem accipit, viuit enim annos centum. Cum vero senescit, rostrum et interuratur, caligintque oculi, ita ut nec videre possit, ne cibum capere. Igitur in altum se se attollit, & in prætrupam se proicit caput, ad quam rostrum allidit, & te frigidis immergit aquis, aduersusque solares radios se opponit, tuncque ex oculis cadunt lippidines, at iterum interurantur.

INTERPRETATIO:

Tu igitur spirituālis homo, cum multitudine peccatorum tuorum fūris opprēsus, in altū ascēde, hoc est, in tuam ipsius conscientiam atque te ad petram, scilicet ad fidem orthodoxam profice, dñe peccatorum tuorum multitudinem, & perpetuis te aquis, id est, lacrymis abstergens, Solis radiis incalceā, hoc est, in cœli fidelium et in sancto Spiritu ad calorem punitiōis pro pœna, lypodinēs, id est, peccata, abiice, statim enim renouabitur tibi Aquilas iuuentus tua, & iustus vocaberis apud Deum.

NOTE.

Longissima vita.] Atros enim annis rursum ad id est, aucto sive dico
et annis, id est anno. Athanasius, anno die non novembris auctoritatem
hunc et postea hunc Aquilam quod sepa renouatur, Et multis viuit
Iudeus Latinam vocem ab acumine oculorum deduxit,
Cum vero sensisse est Alii alter hanc renouationem aquilam

*Cum vero fenescit, &c.] Alii aliter hanc renoquationem aquilæ
darrant: Hieronymus: *Aquila*, *vbi consenserit*; *graliantur pen-*
as & ocali; *qnarit illa fontem*, *eriguntque pennas, calorem in se col-**

εἰς τὸν πηγαῖς τὸν ἕδρα τῷ, μὴν τὴν τοὺς κρατεῖσιν
τῷ γέρεαν τῷ τὸν ερμηνευόντας ταρπονίες
πειθαρά τοι, ταῦτα τὸ ἄλιπον δέρε. κοινωνία γερά
καταστίνει, αἰνεῖσθαι σπουδῶν οὐ ποτὲ οὐδεὶς τούτης
εἰς τετραπλάσιον τὸν ἀμαρτία.

*Sicut desiderat.] Glòbia, quam ordinariam vocant, in hunc 16-
cum: Cervus senio gravis, ex crescentibus pilis & cornibus, serpen-
tum naribus habens, max hausto estuar veneno, unde sottem ad bi-
bendum ardenti simile desiderat, quo poto plor & cornua depedit.*

Baptismum incorruptionis.] *Et* *ad* *corruptionem* *in* *de* *irruptionis*
per immortaliatis baptismum vocat, quod illius benefici
a peccata morte a corruptione liberatur. ut habeat finis
secundum spem vite eterna, quapropter regeneratio hanc
merito appetit ab apostolo. Optatus illus c. contitutio pat
mentium: *Baptismus virginitatis est vita, criminum mortuina
immortalis, caligis regni computatio, innocentis pars, pecca
torum salutis agnum.*

Filiis adiutorio gratiam. Est haec secunda post protoplasti apicum hominis reparatio, que & illius prioris effectus est, nec tantum criminum labes facio lauacio abliteruntur, verum etiam filiorum Dei adoptionem illius virtute consuecantur. Christi videlicet coniuncti, illiusque membra effecti, de illius plenitudine a christiis id est rehonitatis spiritu plene in nos & efficiuntur gratiae confortes sumus, & virtutes omnes a capite Christi deinde animis nostris infunduntur. Hoc prae aliis dilectis explicit Nazianzenus dum durauit vocum ~~exercitum~~ & operis quibus quasi synonymous Baptismus significatur, diuinam vim docet. Porro *gratia* (Latine gratia, donum, misericordia redditum) id peccatorum condonacione impedit, *opponens* autem, id est, si qua culum, obfigitatio, flagitium, ad vitium, quas quid obsecrigit, flagella, feritas, & confirmans, acquisitionem. Locus certissimus iste. *Eis in dñeis pessima qui sic habet:* ~~in gaudiis~~ agit autem de foro Gorgonia qui tardus ad baptismum acceleraret. *Si in ruris pessima cœpsit, ut & pœnitentia in misericordia pessima fuit (ut andante loquor) flagitium non gratia erat initiatio;* quia dicat Gorgonianus ante suscepimus baptismum in pœnitentia, & baptim illi non tam effectus ~~erat~~ id est, peccatorum quibus non admidum etar infecta) condonatio: quam *opponens* est, & virtutum, quas multo tempore & studio acquirendas, ligunt. Vide scholium Billii in illum locum.

Pannitentiam.] Quæ altera est hominis instauratio; ac pro illa secunda post naufragium tabula merito appellata.

Sanctam videlices gratiam.] Alludit ad locum Esaiæ 12. vel
Ieremias 2. vbi a quatuor nominis sacram scripturam mystice in-
terpretant patres, ut dona, per Aegyptiacas aquas id
sanguinem versas vano Philosphorum dogmata.
Meditationes de Quatuor Nomina Sacra

Videndus præ aliis Origeni
cap. 7; homil. 4.

ΗΕΡΙ ΤΟΥ ΑΕΤΟΥ

Κεφαλαιον Στ'.

ΕΣΤΙ γέροντός του Βασιλεύος της Μοναρχίας από την
καλετήν γῆ. Το πολυετές αιώνα έγειρε μὲν επί την
κατοικίαν την περιφέρειαν της πόλεως την οποίαν
επέβαλε στον θεό την ονομασίαν της από την οποίαν
ράχην απέρχεται δέ εἰς την ιερήν Λίσσαν, καὶ ρίζαις είσαι τού
της αρχαιότερης πετρών, προστίθενται αὐτῇ τούτου μερούς
καὶ λεπταὶ εἰς τίνιν ψυχραὶ λιμναῖς, καὶ λεπταὶ ταχεῖς
οἱ πλαγῶν τερψίν, προστίθενται λεπτέσις εἰς την ορ
αληθίην, καὶ πάλιν εἰς νέοντα πελέν αρρένεται.
ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

τέ αὐθόποτε, οὐταν

ενελέθε εἰς θύρα, τάπεσίνες το συγκεντός σύ. ψ. π. για σε
τη πετρά, μήνας εἰς τη δρυδόδρυν πίσιν, κλαδιόν το
από την αμαρρήσιν σύ. εάν τη λιρική σαλείσθη
με δικριθρός σύ. Τερματίζουται στην πλιάνη, πρω
τή έκλισισα, όχι την πλιάνη, απόστρατον την
αγάπη μεταξύ της γέρεως και της νεοτενίας.
επιδιδασκαλεί αμέρις πας, ω πάλι απάγαγε μετανοία
ως επτά, η νέστη σύ, ό δικαιος οιούδον την τη γένεσιν.

igit, eo modo sanante oculi, in sponso fetor mergit, a quo ad iu-
nuerit redire. Sanctus Augustinus: Dicitur aquila, ut in sen-
tientia corporis pressa fuerit, immoderatione rufri cresceret, clibanum ca-
re non posse, pars enim rufri est superior, quae supera parte inferiori
languatur, cum praesentia immoderationis creverit, legitimatus incre-
tis non exstanti aperte, sed aliud regnacit, recipacit et internalitas inter-
feruntur, per partem vni superiori nesciamen aliquod interfundit.

A non habet mortis quasi forcipem, unde velut tendere quod trans-
ficiat infantes, crescente itaque superiori parte nimis adutato,
non poterit eam aprire, nec aliquid capere, hoc ei facie vestitus, pra-
granatus languore senectus, & impia comedenti languore nimis
viruque, etate & egestate accidente. Itaque modo quedam naturale
in mensura reparanda quasi iumentata, aquila dicunt collidere
& percutere ad petram ipsum quasi labrum suum superius, quo nimis
crecente, edendis aditus clauditur: atque ita contenderet illud
ad petram excutiri, & caret priori rostri onere, quo cibus impedi-
batur: accessit ad cibum & omnia reparantur, & est posse senectute
tanquam iumenta aquila. redit vigor omnium membrorum, nitor
plumatus, gubernacula pennarum, volat exsufca sicut ante, fit in
enquadratum resurrectio. Haec dicit Augustinus. Rabbi David (a' re-
centioribus citatus) ex Sahadis his non dissimilia de aquila nat-
rat Vincensit item in hebreo: *Aquila cum senectute granatur,*
nubes omnes volatu sublimi superas, unde calore soli, oculorum
*eius caligo consumit: & mox cum impetu, ipso caloris astu, de-
cendens, aquifrigida summis tertio immersetur, indeque regurgens statim*
nudum petat, & inter pulsos cum validos per pendulum in qualitate
frigoris & caloris quasi quadam febri correptu cum sudore quodam
plumas exsuffiat, & puluis suis fonsuetur ac pascitur donec pennas plu-
mae recuperaverint immoratur.

Ad petram] Nota est metaphora: quam Hieronymus in comment. Matthaei cap. 16. & Augustinus lib. 2. de Trinitate, & in Psalmum 26. atque alibi frequenter sancti Patres notant, nam

DE VVLTVRE

CAP. VII.

VLTVR cunctis aibus voracior est: quadranginta
enim diebus cibo abstinet, quem cum inuenit, totidem se ex illo libris ingurgitat, itaque quadragenaria ab-
stinentiam quadragenaria in gluie compensat.

INTERPRETATION

Tu igitur spiritualis homo, qui in quadragesimali ieiunio Dominicam resurrectionem expectas, noli ventri fœde indulgere, ne quadragesimalis abstinentia meritum perdas.

NOTÆ

*Voracior. Hinc porro proverbiales illae locutiones : Edacio
vultus Si vultus es, cadaver expecta, hisque similes, quae in hel-
liones , & pra nimia auraria diuitia hæreditatum captatore
vsurpantur. Martial. Amisit pater unicum Silanus :*

*Cessas mittere munera Oppianus
Heu crudelē nefas, maleque Par-*

*Hec crudelē nefas, malaque Parca:
Cuius vulturus hoc erit cadaver?*

Cuius virtus non erit cadaver?
Quia figura Origenes extat et fusus (etsi illam aquila ceteris
rufisque volucribus quo exarpto vivunt æquo concunere scribat
(homilia vii. in Leuiticum: *Nos manducabimus, inquit, haec quin
immunda sunt, aquilam & vulturem & his similiam; his enim
anibis semper mortuorum corporum cibis est;* & ex mortuis cada-
ueribus vivunt, omnes ergo qui huiusmodi vitam gerunt, immunda
habent ius. Ego proo si illos in his nominari, qui autem immi-
noribus, & pro parte quadam ex fraude testamento subiciuntur, huius
modi enim nimis vultures. & aquila meritis appellantur, vel
mortuorum cadaveribus inibiante. Hacenus Origenes.

D *Quadragesima diebus.*] Non legi proprietatis huius autem nisi placeat (quod nonnulli probant) vultum cumdem esse cum gypreto, quod genus est aquila. Etenim gypreto (quem solum ex aquilis, cadaveribus vesci restatur) Aristoteles (multi diebus ieiunare scribunt). Ceterum illi eis vultus proprius & facies & prophanis scriptoribus frequentissima, quod ex vento absque mari concubitu vultures femineas concipere existimantur. cuius ex Græcis Basilius ex Latinis Ambrosius in commentariis Hexameris, meminerunt. Hinc Valentinius (auctore Irenæo, & Tertulliano) imaginarios quosdam Sophae concubitus argumentabantur: sacri vero auctores conceptionis Deiparae virginis puritatem conseruant. Basilius dicto loco, & illi antiquior Origenes contra Cellum Preseret, audiendum ab Græcos non credentes: *Les v' n matin de Virginie, mundi opissem in animantium genitura tam varia, fatis declarasse, potuiss' libubis, in unoquoque animali, quod in alio fecerit, asque etiam in homine facere. Reperitur anteip inter animantes quedam fer*

DE PELICANO.

C A P. VIII

PRÆ omnibus volucribus pelicanus prolis est amans, femina nido incubat, pullos suos custodiens, ipsos-

Si tamen sepius. Fides appellatur pietas, qua etiam ratione Christi filii auctor pietatis ab Apolo locuta est Sed & Simon, qui fidei magister & Ecclesiae caput a Christo constitutus fuit hoc ipsum Cephas appellatus est. Cephas enim Syri & Hebrew (vel auctor Hieronymus) permat vocem. Tunc ut Turranius libro 2. pro Apolito locorum Ponitum epistolis cap. 6. qui adueniaruntur Centuriatores Magdeburgicos docte ac huse locum hunc tractat.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΥΠΟΣ

Κεφάλαιον Ζ'.

ΟΓΤΨ, ὄρενότι, τῇ πατέρᾳ δὲ χαῖρος τὰ πάτητα
παρασκονίτον εἰς ἀπάντα μέγε τοις αὐτοῖς
τὰ ἡμερῶν, οὐδὲ δὲ λαζανὸν πάχη ἐδημασι, εἰδεῖς λί-
πεις των αεράκοις, καὶ αιακῆρε τὴν τίτλην των αερά-
κοις ἡμερῶν ἀσπίαν.

ΕΡΜΕΝΕΙΑ

Καὶ σὺ οὐτὶ αἴθρωπε θεός, ἀπάσιαν γῆς ήμέρας πε-
σαχέκοντα, περιχίνων τὴν τὰ κυρίου αἰάστους; μη
γέλεις γατεμερία σχολάζει, ἵνα μὴ ἐποβάλλῃ τὸ
τῷ πενταεύκοντα ήμερών μηδέπα.

mina que maria congressum prorsus nescient, sicut produnt de vultu-
ribus et quae scripserunt denaturam animalium: nihilominus hec anti-
mal peremptio faciebatur sui generis. Quid igitur mirum si volen-
tes Deum diuinum quandam magistrum generi hominum mittere, posse
et vice seminatiois, qui fit ex conformatio[n]e mari et feminie, alia qua-
dam ratione considereretur future partu? Haec enim illle. Sed et Cy-
rillus Alexandrinus in Lambis nondum vulgatus: (quos nos ab
eodem illi naturae miraculo Gulielmo Sireto habemus) sed
eius idoneos et potentes ad Scrgium in eamdem sententiam prop-
fit.

Τις ἀπόρεων τοκτήπτες θέλουσι τόσα,
Θύλασσον μάταιον νέκυαν ταῖσιν αἰτίαις;
Οἱ πάλιν καὶ μοῦνον φερούσιν παρθένοις;
Δειπνούσιν αὐτὸι τοις φίλοις δρόσοις;
Εδοι γὰρ εἴρει τῷ ποτού την λαμπτεῖσα
Ἐγειρείσιν μιδέος μιφούσιν.
Quia nos verbum verbo omnino reddentes, seruita tamen me-

trlege, sive verticis.
Quia vultus educit ab *se* feminam
Pater, marito, non subiecta femina,
Per lucidam nobram exhibentes Virginem
Ipam ut volvitur licet; nam oportuit
Miraculosa curas habere imagines
(*Vt credo*) tanti.
Ne quadragefamilis. Eadem esse videtur celebris illius hominis
lia hypothesis, qua magnus Baftius populum suum a nomini
cometationibus, quibus die Paschalis, ieiunio transacto in-
dulgebat, dehortatur: titulus est *C. p. n. v.* quod Volater-
anus, habita ratione totius argumentum, *apofysis* reddi-
dit: *Et ebrietatem & luxum quibus die Baftius populum affe-
ctum vidit. In ea autem plena est energia fentientia nostra, nec a
nostro proposito aliena: pia caritas, & misericordia non potest
natura non posse innata dilatari nisi afficiatur. Vesper unus, impetus
inimicorum, omnem præteritum laborem prodat atque diruit, co-
dem interpretetur.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΔΕΚΑΝΟΣ.

Κεφάλαιον Η'.

ΕΣΤΙ γρήγορός πελεκάν φιλότεκνος ὄρνεος. **ΩΣ** τα-
τα τα ὄρνεα. ή δὲ γύλαια καθέστατα σὺ γῆ πετίας

que fouer, complectiturque, & nimis osculis sauiat, perforat itaque illorum latera, & illi moriuntur. poitres vero dies accedit mas pelecanus, & mortuos inuenit pullos, & valde angit dolorque impulsum proprium latus percitat, ac terebrat, emanatque sanguis quem super mortuorum pullorum vulnera instillat, qui sic vita restituantur.

INTERPRETATIO.

Sic Dominus noster Iesus Christus cuius latus lanza aperuit, continuoque sanguis & aqua exiuit, super mortuos filios hoc est Adamum & Euan ceteroque prophetas & super omnes mortuos sanguinem suum fudit, vniuersumque mundum illuminauit, & per triuianam sepulturam ac resurrectionem suam ad vitam illos reduxit, quapropter per Prophetam dixit: Similis factus sum Pelecano solitudinis.

NOTÆ.

Pelecanus. [Hunc Plinius Plateam, Cicero Platæam, Hieronymus & Eucherius Onocrotalum vocant: pietatis autem in filios Aegyptiū theologi symbolum fuit, cuius rei causa ex Horo coligitur, qui circa illarum venationem ita ferme scripsit, Pelecanus nūdipat in serbō in terra, quā non ignorante auxiliis, bubulo stercore locum circumlinuit, ignemque succendunt: ea vero summū apicibus aggreditur ignem aliū extinguit, verum amēt etiam ab aliis ad circuendum astutia, ut magis magisque sua tanquam ventilatione incendat, idcirco alii existat capturare. Aelianus autem ea ratione hunc Pelecanorum aduersus filios auorem conjectat, quod (idque & Herodios etiam facere ait) cum aliud cibis non suscipiat, scilicet quā prius ederat euomit, & in educando fecit conuertant, pulchri imperitis ad volandū duces sint. libr. 3. Historia cap. xxii. Sed horum in Aristotele nulla pene mentio: frequenter vero de Pelecanis ē τοις πονηρούσιν, id est, fluuiatibus, tam in loco αὐτοῖς θεατροῦ πάντων, quam in Κύπρῳ οἰστρῳ, ubi docet, quo modo solidas conchas deuorent, & casuē concotias, oblique deficentes, euomant, & carnem testis abieciunt edant. Simile quid est apud Cyrrillum in Iambis:

Tις πλαταλέων αἴτιος τὸν ἄγρον
Ἐναισ διεργάνων περιφερόντος,
Καὶ ποτὲ τοῖς ικανοῖς πάνθηροσι,
Πότε πάλετος αἴρεται τοῖς οὐρανοῖς: Quia sic forsitan reddi possunt.

Quis platæarum rostrum in modum lancea
Exteruis aptauit longi que hastibus,
Et voraginem ipsi aperuit omniorum
Ad inexploriles rapinas pīsum.
Perforat itaque. [A ferente Pelecanorum filios occidi, & parentum sanguine viuificari auctor est Hieronymus, sive epistola ad Tertium ad Amibus. Ab Iñdro cap. de Amibus, in hunc modum hac de re agitur: Fertur si verum est, Pelicanum occidere natos suos, eo quod per tritum lugere, deinde sepiam vulnerare & aperione sui sanguinis viuificare filios. Badens fere sunt apud Augustinum in commentatori ad paf. 1. & Greg. Super Paf. V. P̄. Ex Alberto, autem idem fere colligunt, nisi quod à filiis provocatos parentes (quos illi mox, ut adolecent, in faciem percutiunt) impatiens iniuriae, colaphus rostrorum eos cadere, & interficere dicunt, quibus adit, post sanguinis effusionem adeo debilitati Pelecanum, ut deinde exire non valeat, & pulli pro sua ac parentis cibatione euolares cogantur. Verum horum quidam propter ignorantiam aut impatiemtatem in parentem, exire nolunt, & parent, quidam autem lepidos quidem pascunt, parentem vero penitus negligunt, qui ut conualefecit, pios filios nutrit, impios vero abiecit, & contemnit. Sed isthac (vt & ipse Albertus agnoscat) nullo aut experimento, aut veteri probato testimonio affirmari possunt. Quare verius puto hanc Pelecani figuram rostro peccus fauiciantem & supra pulli sanguinem instillantem, pro

DE PERDICE.

CAP. IX.

Perdix prolis secunda est, constructo enim nido singulis diebus oua parit, nec vero propria ventris sufficit illi fecundus, verum aliarum avium discurrens suffurat oua, & ad nidum suum illa defert.

INTERPRETATIO.

Sicut homo, si multas fecerit elemosynas, ne tibi satis esse putas, sed ad alia præcepia festina, & nidum tuum abunde imple, hoc est, cor tuum expia, & te aduersus contrarias potestates valde muni.

φυλάσσει τὰ πέντε καὶ φειδάπει αὐτὸν ἀπολογίαν καὶ κολαφίζει τὰ φλεγματικά στόματα, πλευράς παγησούσι καὶ τὸ ἄρρενθε πελεκίθ, καὶ εὐέσποτοι αὐτὸν τὸ τετρυκό ταῦτα φύραται τὸν πελεκήν πεπληγόν, δὲ τὸ πόνον, κολαφίζει τὸ ίδεον πλευρά, καὶ ὅπεις αὐτῷ εἰπούσιν καὶ ταῦτα ζωποιῶν τῷ τετρυκότον νεοσσών, καὶ ταῦτα ζωποιῶν ταῦτα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὐπο καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησος Χριστός, λόγος τὸν πλευράς αὐτῶν ἔστη, καὶ εὐέσποτα εἰπλαγέσθαι καὶ θύρα, επεξάρξει τὸ αἷμα ἐπὶ τοὺς τετρυκότας νεοσσών, τούτους τὸν Αδάμ, καὶ τὸν Εβαν, καὶ τοὺς λογοτοὺς φραγῆταις, καὶ ἐπὶ πάντας θανόντας, καὶ ἐφάσιστον οἰκεῖον καὶ ἐξόποιον αὐτοῖς ἀπὸ της τεττυμέρου ταῦτα, καὶ ἐγράφειστο. Διὸ τότε ἐλάχιστος 219 οὐ φράγηταις. Ομοίωσίν πελεκήν ερημικώ.

Sic Dominus. [Nulla est in iugis etiis anagogia haec, & quod sentior

in excusis autem homiliariis tertio quoque verbo, quin & in ipsis templorum, lubricinum ac rusticanorum praediorum parietibus, post Christum crucifixum Pelecano proximus datur locus, & notissimae feliciter redempcionis nostrae admirationi. Beni quidem: Christo enim Salvatori mirifice predicta huius quis natura conuenit. Nec multum intereft, si de illius veritate dubitetur. Augustinus post Hieronymum tropologiam omnem eleganter etiū prefatione temporis, ut virum scientissimum decebat, illustravit. Sed idoneo congruat Christo (inter alia ait) quod ipsa patens Pelecanus occidat filios suos? An & illi non congruit? Ego occidam, & ego unificabo: ego percutiam, & ego sanabo. An vero Saulus persequitor moreretur, nisi de celo percusseretur? Aut predictore excitaretur, nisi illius sanguine vivificaretur? Et Michaelus Glyca cum de huius quis pietate in soloem agit, & fere, qua dimicis adferat, ita ad Christum illam comparat: Etenim Pelecanus est ipse Christus, natus paradisi, pulli primi conditi homines, serpens infidilator, ipse Diabolus, virus serpentis, frons diaboli, mortuus a Deo direxit atque separatio, paterna affectio, dei verbi facta nostra cana natura humana a summō, alarum supra pullos expensis. Christi super conditos illos primū homines in crux sublati, latrorum pulsat, diuini latrū punitio, quam sequitur etiā sanguinis vita fontem conuentis diffusatio.

Ad vitam illius reduxit.] Paulus ad Hebreos 10. eleganter explicuit, quis fuerit passio Christi effectus: nam enim sancti illi antiqui patres in fide venturi Christi, ultimèque operibus arcenam salutem meruerunt, tamen quo minus illam adipiscerentur, commune natura peccatum obstat. Hoc itaque sanguine, & passione Christi remorunt est, post cuius gloriam tam resurrectiōē exī adūtus paruit: hæc enim est illa fiducia, quam in introitū sanctorum in sanguine Christi habere nos dicto loco iubet Apollonius. Videndum Thomas 3. parte, qua st. 48. & 49.

Simili factus sum Pelecanus] Paul. 10. verfu. 7. Quidem tamen locum de morte amaritudineque afflitti hominis, aut ob nimiam peccati preuentiam contriti, cui graui ac molestus sit strepitus turbæ, publicique conspectus frequentia, ut plenum interpretantur auctores, fecunt enim aues has in desolationibus, locis desuatis, ac saltibus suis habitat. Arnobius: Factus sum sicut Pelecanus, aus illa quā non habitat nisi in deserto, habens oīus veneno eremi & in cultis amaritudinis plena.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΔΙΚΟΣ.

Κεφαλαιον Θ.

ΕΣΤΙΝ ἡ περδικὴ πολύτεκνος, γενηποιοποιούμενη δὲ πορεύεται τῇ θάλασσῃ καὶ ἐκεῖτελε καὶ οὖλοι ἀρκεῖσθαι τῆς ιδίας γεωργίας ὁ πόνος, ἀλλὰ καλέψοντα τὰ ἀλλαγήσθαι τὰ ἀλλοτρίαν, φέρει αὐτὰν τὴν γεωργίαν αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ οὖση ψυχὴ στρωτε, ἔται πολλαῖς ἀλειμνοσιαῖς ποιόντος, μὲν αρκεστοῖσι, ἀλλὰ δραγεῖς εἰς ἐπειγούσας, καὶ πληθυνόντος σφράγας τὴν γεωργίαν οὐ τύποι, αγνοοῦν τὸ κερδίαν σας, καὶ σκληρων λίαν σεχτῷ στρατίῳ διωάμενον.

NOTÆ.

A

DE PHOENICE.

CAP. XI.

Phoeniceus pauone pulchrior est pauo enim aureo-
nas & lmaragdinas, preciosorumque lapidum colori-
bus distinctas, coronam autem habet in capite & in pe-
ribus malleolos. Prope Indianam dedit. viuit autem an-
nos quingentos, & in cedris Liban abique cibo & po-
tu, vento pascitur. at post quingentos annos alas aro-
matibus implet, & cum Heliopoleis sacerdos sacrificia
inchoat, & proprio egreditur nido, ad sacerdotem per-
git, vnaque templum ingreditur vsque ad sacrarium, &
in cinere tota consumitur sequenti autem die ali re-
natis reperiatur. tertia vero die iam integra facie dotem
salut, restaurataque iterum ad proprium locum re-
dit.

B

INTERPRETATIO.

Tunc igitur Iudei iniqui Domini nostri Iesu Christi
triduanam resurrectionem non crediderunt, cum alii
trium dierum spatio ipsa se suscitaret: aut quomodo seip-
sum a mortuis suscitare non posuit cum de illo dixerit
Propheta: *Iustus ut Phoenix forebit*?

NOTÆ.

Pauone pulchrior.] Philostratus (vit ait Ioan Tzterzes) Phoenix
cum eum pauone comparauit: *Philostratus (ait) in vita
Apollonii Phoenicem aperum per omnem vitam unicum scribit, que
pauone formosus fit, & maior circa collationem, & auri colore splendi-
dior. Laetantius autem, siue carminis illius de Phoenix auctor:*

*Elegies inter pauone misla figuram
Cernitur, & misla Phoenicis inter anem.*

Albertus pauonis caput Phoenici tribuit.

Phoenix hyacinthinas & smaragdinas.] Elegansissima quidem
est apud eundem Laetantium istius aucti descriptio, abilo versu.
Principio color est, &c. quia quod longiuscula sit, hic non sufficiat.
Apud Plinius sic legimus: *Itinor, auge Indi discolor maxime
& innarrabiliter aures, & ante omnes nobilis Arabia Phoenicem,
hanc scio an fabulo, vnum in rotore, nec visum magnifico.
Aquila narratur magnitudine, auri fulgor circa collum, retusa
purpurea, carila rostra canidae pennis distinguuntib; crista fa-
cium caput plume apice cōsonante. Tacitus annual lib. 6. Fa-
bio & Lucio Vitellio collid est, ab a.c. 775. in Aegyptum Phœ-
nicem venisse referit, eumque luculentem describit, & totius pro-
prietas meminit.*

Vitam annos quingentos.] Varii sunt auctores in explicanda Phœ-
nices vita periodo, Plinius sexcentos sexaginta annos vivere, aut
Solinus quingentos quadragesima: Philostratus (tefla Volaterrano lib. 25. Philologie) sexcentos: Rex Achicopis in epistola ad Romanum Pontificem trecentos cantum: Herodotus, Tætius,
Orus, S. Aurelius Victor, Ouidius, Aelianus, Albertus, recentio-
reque de quingentis confluunt: ali; eodem Tacito auctore,
mille quadringentos sexaginta vnum ac Ioan. Tzterzes ne patet
erga Phoenix videtur, ex Chæroneâ Aegyptio factarum li-
teratur scilicet sex & septem milibus annis viuere illum (fides
penes auctorem ita) constanter affirmat.

Ab igne cib; & potu, vento pascitur. Plinius: *Neminem aut
exitus est igne viderit velentem. Ouidius.*

—ne fruge nec herbi;

Sed thura larym; & fucca vivit amomi.

Heliopolis sacerdos.] Heliopolis Aegypti vrbis est, quam Solis
vrbem vocat Plinius, hodie Berthemas appellari in eandem signifi-
cationem voce compotita auctor est Oretius. Porro totam a-
nis huius historiam abunde ex præcitatibus auctoriis dices: eti-
am in nondum multum inter se confariant, in sola videlicet con-
flagratione, notaque Phoenixis infatuacione conformes. Liber
autem Alcimi Auti Viennensis Archiepiscopi non inueniustum
quidem, ut etas illa cerebat, de Phoenixe carmen subiicit, quod

tale est:

*Hic quis donari menitur fama Sabas,
Cynamanae cunctur, vinazaque colligit ales,
Natali cum fini perit, nidoque periffo
Succedens submete quæstæ mortere surgit:
Nec contenta suo tantum semel ordine nasci,
Longa vetera si renovatur corporis etas,
Inca; amque leuam incendia crebra fæctam.*

Sequuntur autem dies.] Albertus: Ignis vi in cinereum verritur, die
altero vermen autem in cinere na;ci, qui alii die tertia afflatis in-
trapancos dies in aem præstina figura commutatur & auolat.

S. Epiphani Opera.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΟΙΝΙΚΟΣ.

Κεφαλαιοντα.

ΦΟΙΝΙΣ γη πάνω ὥραστης ὑπάρχει. ὁ πάνω
χρήσιμος καὶ ἀρχαιοκαταπετάσας ἐξ θέρυ-
γας κεκτηται. ἡδε φοίνιξ, οὐκάνθουχη συασχύδη,
καὶ θρόνος πολυτελῶν πάσαν γῆν Φερετόποτι τε κεφαλῖνο,
καὶ σφράγας κατέχει ἔπιτοι ποιησάντης ἡ φοίνιξ ἢ
Ινδίας ἐγένετο κοιταζεται, καὶ ἀμφὶ τα πεταχοτα εἴη
τὸ βίον οὐχίγει ειστας κεφαλας τῷ Λιβανῷ ἀσρατῷ, καὶ
ἄποτο, τερέτον δὲ ἐπιμάτο. καὶ μετὰ τα
πεταχοτα εἴη αἰματας ἐμποιεῖ τας πέρυγας αὐτῆς
ἀρμάτων, καὶ ἔτας σημαῖη ὁ ἵρευς & Ηλιόπολεος,
εγέρεται εἰς τὸ ιδία πόνον, καὶ πορεύεται πέρι το
πέρα, καὶ εἰσορχεύεται εἰς τὸν μετά τα μόνη αὐτῆς, σπο-
νδες μέτα τη δὲ ἐπίσην πηρέα εἰσίσκει αὐτῆς περι-
γεύοντος. τῇ τεττῃ δὲ ἡμέρα αἰσπετα πομένη
περήνων ἀστάζεται τὸ ἵρευς: καὶ αἰαχυμέδειν ἀφ-
χετε πάλιν εἰς τὸν ιδίον τὸ πόνον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ τὸς ὅνοι παράνομοι Ισδεῖσιοι ἡ πίστη
μερον αἰάζεται δικειοῦντος Χελεύης, ἐπειδὴ τὸ
ὅρεον διὰ τείνοντος περιφερείας τοῦ ποταμοῦ προστίθηται,
καὶ οὐδὲν οὐδεὶς Ινδεῖς Χελεύης τῷ πόνοντος οὐδὲν εἰδένεται
εἰς τούτην τὴν περιφερείαν εἰσίσκει αὐτῆς περι-
γεύοντος. Καὶ τοτε ἐλέγεται ὁ τροφόπτης. δίκαιος, ὁ
φοίνιξ, αὐγήσει.

Restaurata.] Attitudes de Smyrna beneficio M. Aurelii impera-
toris reædificata: ἡ πόλις αὐτοῦ την περιβαλλοντα τὸν θεατην, ἡ αὐ-
την παλαια την σιαθρούν, διατηρει τὸ φοίνιξ αἰαζόμενος εἰς λόρδον;
οὐδὲν ἡ αὐτην id est, Repubillias ciuitatis deposito sento, νοτον εadem
εις πονδα: quoniam adūnum dicunt Phoenixem ex seipso renuise vere.
atque alibi de eadem φοίνιξ διὰ μάρτυρον, Κριστον, οὐδὲν καν-
τον πονισαντον, καρδιας της φοίνιξ φασι τὸν ιδεν id est, eadem urbs
& antiquissima & nouissima, iuxta assumpcio, facta est, quod de
scia αυτην. Extat euilem argumenti Martialis epigram-
ma.

Qualiter Aſſyrii rendunt incendia nitos,

Vna decem quies ecclia vixit anni.

Ad proprium locum redit.] Artemidorus libr. De insomniis cap.
49. atque alii etiam locum ex quo Phoenix euolit in Aegyptum
& ad quem mox reuetur ignotari aucto. Artemidorum autem
transcripsit Suidas in verbis φοίνιξ.

Curigitur Iudei.] Clemens Romanus lib. 5. Constitution. totam
Phoenixis historiam narrat, eaque aduersus Stoicos vitur ad univer-
sa carnis exsuffrationem ποιοβανδα. concluditq; (do-
ctissimo illo ατενη memor) fene Franciso Turriano inter-
pretē. Si ergo (ut ipsi aucti) in aue rationis experie resurreccio ap-
paret, quid nostra calumniantur? Clemente ad idem citat Cyril
ius catech. 18 de Resurrectione. Tertullianus vero hac de rea-
gens Actio (at) plenissimum & que firmissimum huius specimen,
illam diocliū Orienti peculiarum, de singularitate famosum, de
potestate monstrosum, qui fenerib; sum lumen funerans, venu-
nat, natali fine decadens atque accedit, iterat Phoenix. Vbi iā nemo, ite-
rit ipse qui non tam, aliud id. Quid expressius arg. signatus in hanc
camam aut cui alij rei tale documentum? Sed & Epiphanius no-
ster in Ancorato cidebunt pene verbis quibus hic vituit, huius autis
naturam descripsit, & similiter Resurrectionem ex ea prokata. Sanctus item Ambrosius libro de fide resurrexit. & in 5. Hexa-
meron codem argumento vituit. Aeneas item Platonicus adi-
dem: Præterea (ait) & Phoenix aut ultra quingentos annos vivit
dicitur. Ea vero ubi fuerit mortua & resoluta, viva putatur.
Succurrat multitudine antimonium, qua ex corruptione cepere prin-
cipium. Nazianzenus autem in præceptis ad virginis, pri animi
qui paenitentia doloreque mortificatus, per granata iterum te-
uiuit, Phoenix symbolum fecit. Idemque in Oratione vita
ma de Spiritu sancto, aduersus Arianos Euomianosque hac similitudine Triunitatis ministerium explicat. Ambrosius Psalm.
118. Cyprianus & Rufinus in symbolo ad probandum Christi ex
virgine facti similes nativitatem, idem exemplum adducunt.
Psychagogi in unitate vocationis suæ fidem adhibebit: quo specta-
tota illa apud Ouidium autis huius cephrais.

Insus ut Phoenix forebit.] Pla. 91. vef. 32. Vbi Latinus in-
terpres recta Palma reddit: εὐλογεῖ enim sunt virumque au-
tem translate dicitur ἄνθος φανερος ζευγετος (vit ait Gellius) pal-
mæ arboris fructus non admodum calore concocti, spadicei vel

Ee phœ-

SCYPRIAN SEPIPHAN

OPERA

326

Physiologus

A bo. Territorianus iuxta citatus in libro De Resurrectione eundem ex Davide locum allegat, & Phoenicis vertit.

DE PAVONE.

CAP. XII.

PAU inter omnes volutes cuius est intacta, copia vero eius quia hoc colore est, ita vocatur, Plinio & Isidoro auctoribus. Lactantius autem ab ipsa aucto arbore denominat, quod non pro-

B INTERPRETATIO.

Tu igitur, spiritualis homo, precepta & bonata vivens delectare, & exulta: cum vero pedes, id est, peccata asperges, vociferare, & coram Deo desle arquedio habe peccatum, quemadmodum & pauci pedes, ut sponso iustus apparet.

NOTÆ.

Corporis enim forma. Pulchra est patonis descripicio apud Lucianum in oratione De domo: nec inelegans in Dionae Chrysostomo ἀναπτυγμένη τῆς σπέρματος τῆς γενέσεως. At omnibus certe & breviore, & venustior apud Tertullianum in libro De pallio cuius sunt verba: *Pau pluma vestis, quidem de catastatis, immo omni conchylio depressior, qua colla fluent, & omni patagio inauratur, qua terga fulgent, & omni tyrrmate solutus, qua cauda iacent, multicolor, & discolor, & versicolor, nunquam ipsa, semper alia, et semper ipsa quando alia: rotiens denique mutanda, quotiens monenda.* Quæ vero sint catastala, quid paragium, quid syma, optime explicit Tuncbus, & dicto Tertullianum loco scholium Iacobi Pameli.

Lactitia exultantem. De hac pauponum philautia, plurima apud Aristotelem, Pliniem, Oppianum Aelianum, ceteroque huiusc argumentum scriptores.

Suo conficit pedes. Merito Julius Scaliger 238. exortatione, Cardanum notat, qui anieulæ hæc fabellas (vt ipse ait) de pauone narrat. Et si non sit infrequens apud recentiores alios

DE SERPENTE.

CAP. XIII.

A It Christus in Evangelio: *Estate prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.* Physiologus in serpente plures inesse naturæ proprietates ait.

Prima serpentis proprietas.

Cum lenio gratiatur, caligant illi oculi & cum iterum iuuenescere parat, quadraginta diebus cibo abstinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno nisu contendens prontisque transire nititur, cutemque exuit, quæ deposita gaudet atque iterum iuuenescit.

INTERPRETATIO.

Et tu, spiritualis homo, si per angustam & arctam viam veterem mundi seneaturum deponere vis, corpus tuum ieiunio macera: *Eft enim angusta porta, & arcta via ducit ad regnum celorum.*

NOTÆ.

In Evangelio. Locus est apud Matthæum capite 10, vbi Apostolos nouam Euangelii lucem annuntiatores mundo, salutari bus præcepit diuinis illis magister corroboret. Porro totam Christianæ disciplinae perfectionem complexus, duo necessaria esse ait ad administrationem verbi, prudentiam videlicet & simplicitatem. Ad prudentiam (ut bieuter dicam) corum in uniuersum pertinet cognitio atque effectio, que ad bene beatitudinem in suo unumquemque statu producere possunt. Etenim diuina hæc virtus humanarum omnium actionum quasi gnomon, est virtutum dux & mater, et vita moderatrix immo vero iuxta Stoicorum placita, ars est agenda vita. Deinde cum simplicitatem iubet, hypocritismus vetat, nam simplicitas similitudinem opponitur, & tam dolum in verbis, quam in factis fraudem

admetit.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΩΝΟΣ.

Κεφάλαιον ΙΒ'.

EΣΤΙΝ ὁ πᾶς περπόδινος ὄφεος καὶ πάντα τὰ πεπενεδόντα δὲ μορφόφορο, καὶ περήνων αρρώνων πεπατάντων γράπτος αὐτὸν περπόδινον, ἐγκεφαλίας δὲ ἔχουν τὸ φερατὸν τὸ τοστότερον. Οὐαὶ δὲ ἐδη τοι πόδας αἵτις, φωνὴ ἀγριῶν, τοι τοὺς αἰρούσας ἔχουν τοὺς λοιποὺς μέρη τὸ σώματος φασκον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ οὐ γάρ τοι τοῦ φερατοῦ, ὅπου τὸς ἡρετῶν συγγενεῖς, τέρπουν, γράπταις. Οὐαὶ δὲ ἐδη τοι πόδας σας, τὰ ἀμαρτηματά σας, φωνὴς γὰρ καλύπτει τὸ φερατόν, μίστησον τὸ φερατόν ὅπερ τοι πόδας αἱς, οὐαὶ δίχρονος τῷ τονυματίῳ φανῆς.

hæc paonis proprietas: à quibus nec distinunt multum, quæ ex Theophrasto Pieris adduxit libro 24. illis verbis sicut a fratre &c. si modo hac dñe loquitur us est Theophrastus. Pierum confute.

Præcepta tua. Id est, diuinam legem tibi impositam: hæc enim Christiano homini veri gaudi causa non medicocis effe debet. De qua, legis videlicet diuinæ, mandati, præceptorum, testimoniorum, eloquiorum iustificationum (nam hæc omnia synonymice usurpanter à regio Psalte) præstantia, & ad ingrediandam in animis hominum istam letitiam facultate, terio quoque verbo apud eundem Propheta extant testimonia. Paulus autem ad Romanos 7. Σωτήρας δὲ τῷ νομῷ τοῦ πατέρος αὐτοῦ, Condelecto enim legi Dei secundum interiorem hominem.

Pedes, id est, peccata. Ἰησοῦ illa Christi in nouissima cena ante factofanctum suum agonen pedibus discipulorum abluto significavit, inquit in una sorde que animi, imperfectiones, & carnalia desideria, veros celestis magistri discipulos, confessio-nes ac penitentia laetare abluere oportere: sic ne in re vulgaris lectorum more] doceat as fuse explicat Origenes in commentariis illius loci.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΦΕΩΣ.

Κεφάλαιον ΙΓ'.

ΟΧΡΙΣΤΟΣ ἐπεινὲ τῷ εὐαγγελίῳ, Γίνεσθε φρόνιμοι, ὃι οἱ ζεῦς, γράπταις αἴρετροι οι αἴρετροι. ὁ φυσιολόγος ἐλέγει τοῖς τῷ φερατῷ, ὅπερ τοι πόδες εἰσὶν εἰς αὐτῷ.

Πρότι φύσιτε τῷ φερατῷ.

Οταν γενόσαι αὐτοῖς οὐταὶ τοῖς φερατοῖς γένεται αἰσχραὶ εἰνεαυτοῖς βούληται, μητενειπερας ποσεσχονται, εος αὐτὸν δέμας αὐτοῖς χανοῦσι, καὶ εἰ εἰσποι πέτραν, καὶ βραχαδεῖσιν, τοσούν φασι 24. δὲ οὐκ ἀθεταῖ τῷ φερατῷ, καὶ εἰκάσιμοι τὸ μέρος καὶ ποσεσχαλῶν αὐτῷ περπολινοὶ πάρεχει νεανίσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ οὐ γάρ τοι τοῦ φερατοῦ, εἰς γένεται τὸ πάλιν ποτε γίνεσθε κούροις ποσεσχαλοῖς, ἀλλὰ τῷ τονυματίῳ, γε τοῦ πελματοῦ, ἀλλὰ τῷ τονυματίῳ, ὃδος η ἀπόγνωσις εἰς τὸν βασιλεῖαν τῷ φερατῷ.

adseratur. Extant innumeræ faciarum litterarum testimonia, quibus duplices corde à spiritu reprobantur, simplices vero recti variis encomiis extolluntur. Nam licet duò hæc, prudenter & simplicitas differe quoddammodo ac differenter inter se videantur, optime tamen constituta ratio facilis negotio illa copularib[us] ac vincere: est figuram inter virtutes omnes mira quædam societas atque connexio. Qui fortitudine pugnat, tempestan item effe recte potest. Facilitatem morum ac severitatem si quis in re teneri non posse arbitratur, plane decipitur. idem de sobrietate & liberalitate ac reliquis istiusmodi virtutib[us] speciebus dictum esto. Vide Petru Velleium à Guevara doceat ac fulle de his differentiis in libellum suum. ff. de officio praefidis. Petru Velleium à Guevara, præteriti, si quod fuit virtutum secundum seculum, virtutum simulachrum, praesentis vicinum ornatum, futuri absoluissum exemplar. & vero lector candide si viri huius præclarissimas dotes exprimere nunc velen-

A vix tibi fides, facarem, etenim eo vique maxin: orum virtorum elogia inuidiam & incredulitatem declinare solent, quicquid communem hominum captum non excedunt. Ornat profecto tantum hunc virum antiquissimum generis splendor, ornat constantias quam à primis auctoribus ad posteros vique derivata in reges suos fidèles & studium multa apud eosdem principes de hoc ipsum gratia, amplissimi magnificatus domi militique feliciter administrati. ornat (quoniam que diximus vix nostra sunt) verior ac solidior animi nobilitas, vires summa innocentia, incredibilis candor, rata morum suauitas, virtutum omnium, arque huius maxima quam tractabant, prudenter, que reliquarum omnium condimentum est, exigua quadam & admirabilis posseſſio. Quid mirum, prudentes nati homines negavit philosophis, at disciplina, labore, & experimento fieri testatur: Petrus Velleius et hic sibi praefidia ita in mirum comparavit, ut à primis annis facilioces litterarum studiis omnino consercati, in omni bonarum artium genere ad miraculorum excellat. Nec vero illi properat ea ita inuidit mundo, ut intra priuatos bibliothecas parientes semper delitesceret, multa vidit, multa cognovit, multa tractauit, plurimis officiis Rem publicam sibi demeruit, quin etiam & Verbi sp̄ & in Urbe Orbi illius virtus tam olim administrationi fuit. Finians feme: Erit, cum Velleius confiderans, perfectissimam vigilansissimam prafusilis, qualem Apostolus in- vt Augustini verbis vtar, malus damnon vii est ut instrumentum ad decipiendos primos parentes. Porro bruta etiam haud impudenter appellari possunt, sed Theophrasti opus cuius titulus *De animalibus quae dicuntur prudenter*: auctore Laertio. Verum haec prolixius fortaleat quam oportuit.

Simplices sicut columba. [Op]eribus sane diuinis illi magister prudenter serpentes columbine candore temperauit: est il quidem animal istud omnino innoxium, nulli parat insidias, atque, vt Augustinus ait in *Quæstionibus Etangeliæ super Matthæum*, non solum grandium animalium contra quæ vires non habet, verum minutissimum quibus etiam perpauit pauceres aluntrat, cædabiles. Columba serenatis fuit Nonne nuncius, Christo in baptismo super caput affluit, fauisti omnis aut es, & quoq[ue] olim in sacris litaturis ob nimiam paritatem p[re]cipue expetebatur. Hinc fit vt rerum spirituum ac diuinarum in sacris literis ut plutonium sit symbolum. Ea designantur, Christus, Sanctus Spiritus, Ecclesia Virgo Deipara, Gratia, Charitas, Sacra doctrina & Scriptura, Spiritualis Natura, Ecclesiæ Doctores, viri simplices ac recti, atque eius generis multa, que ex doctissimi Laurentii ihaphilico facile colliguntur. Adscriberam ego elegansissimum Marci Antonii Flaminii epigrammatum, in quo magnum Gulielmum Sirelatum in pauperi adiutio fortuna delitescentem Seripanda Cardinali commendat, atque appofitissime columba comparat.

B
firuebat, imaginem te intueri dicas, atque illum ad Christianae Republicae utilitatem, vique aurea exortientis Religiosum redcant tempora, praeficiendum Ecclesiae desideries: erit: cum amplissimo magistratu, ne tot silenti iuri apices, apertissimum iudices: erit cum ad efformandum lubricam illius artacem, qui ad rerum omnium clauum admoendus esset, natum Velleci exultimes. Denique nulla vnguia virtutis optimis & maximis premia proposita, nullus tam fecunde arque insolentes fortunae, quibus non ille se dignissimum praestiterit, arque ad ilias conseqaudas amplissimam sibi virtute ac doctrina vitam non strauerit. Vtare queso lector candide, si me a propofito argumento Velleci nostri recordario deduxit animo quidem ac desiderio nostro hanc plane fatis factum est, tuo nimatum digressione hac molestum nihil accidisse confido. Menandri videlicet memor, apud quem *utrum di regnari regnare oportet* Nunca ad rem.

Sicut serpente.] Alibi etiam Serpentem prudentie meminere sacerdoti littera, nam eum Genesio loco quem nunc vertit Hieronymus, Erat serpens calidior, nunc. Erat serpens sapientior Aquila & Theodotione magis legibentius, Ix habent, & dicitur loquacius. Nec aridet quod Augustino Stheuco placuisse video, ea ratione serpentes ibi prudenter vocati, quod longissime cernant, etenim nimis frigida interpretatio est. Memini item Clementem Alexandrinum libro Stromatum sexto, alias adduxisse rationes: videlicet quod in maleficiis (quorum optimus artifex est serpens) iniuriant etiam possit consequentia aliqua & discerio, & compofitio, & coniectura faturorum. Cui sententia fuisse videatur communis doctrina: que & Bafilius auctorem habet hominem ita. in principio Proæborium, dum duplice prudentiam constituit, vnam proprii commodi custodem (Vñ acceperat intercepere) & alieni dolis defensatricem, qualiter habet serpens, alteram que virtus est, & ea quæ ergo datur non agencia sunt, definit. Verum certe priorem ilam vix est vt prudentiam vocemus, affutiam, colliditatem, militiam, fallaciam, verisimilitudinem magis proprie appellabimus. Non inscio, verbum φίλος in facies litteris ad virtutem antecipet esse, nam vt noui testamenti (in quo Gracorum verborum maior vis est) telmonis agam, Paulus ad Rom. 11. πατέρες ταῦτα φίλοις. Et iterum paulo inferius ad eisdem, φίλοις φίλοις μητροῖς, Lucas cap. 16. Vllicite inquisitor laudavit Dominus, in Φίλοις τηνοις, quia subdit Ergo (quod est præceptum Christi in quo versamus) de coniungende prudentia serpenta cum columbina simplicitate, atque adeo virtutibus iis que inter se videntur repugnare, vindendus est diuinissimum Nazianzenum in oratione quam in fure & sepultra parti sui præcente Basilio habuit: quam certe vir tempore, quin integrum hic transcribam: haud ramen inuidiose lectori omnia ne illi: Sed fuerit Jane (pater Gregorius) tanta tamque illibtri morum facilitate: industria tanen, eaque virtus quæ in rebus gerendis veritas, cuquam alii cedebat? Minime. Verum idem ipse Elenis ac placidus, ut si quis alius erat, & ad agendum peragre aptius & appropitius. Quamvis enim ha duas res fere inter se pugnant & opponantur, simplicitas nimis apertissima, alteraque mansuetudinem cum inertia coniungandam habeat, alterare rebus quidem gerendis aperte sit, verum humanitatem careat, at in vnam mirifice bæc duo in unum conuenierunt, nempe ut & tanquam asper ac vehemens rebus gerendis cum mansuetudine incumbentes, & tanquam rebus gerendis alienus se cum industria submittentes, in prædictis gerendis, in formonibus ab omni metu liberis, in omni denique gubernatione gene. Nam cum serpentes ad matrum prudentiam, columba ad bonum simplicitatem coniunxit, ita se comparauit, ut nec prudentiam in vñstam improbatorem, nec simplicitatem in solitudinem degenerare sineat: verum ex ambabus, quo ad eius fieri potera, vnam virtutem in speciem efficeret, numeris omnibus perficiam & absolutam. Haec tenus Theologus, interpretat Bilio.

*lunēscere.] Hac serpētū agerā apud prophānos & sc̄riptores valde vulgaris est. Indicabō fontes: Aristot. lib. 8. histos animal. cap. 17. & libro. cap. 17. Plin. lib. 8. cap. 17. Leberda. Epiphanius hie (vit frē Graci) *ράχη*, pet. catharcem nominat: Aristot. *τοῦ γένους τὸ λαχεῖον*. Nicander *νικαντός* appellat actionem ipsam Plinius, *νικήσαι*. Hac autem de poete sic narrat: Prometheus caelitatem ignem diffutus ad homines quodam deuterat: qui tanto beneficio ingrat, 1*ου* futuri detectum, ab eoque in delationis praeiūn perperua inventa donati sunt. Hanc igitur illi cuius post clitelatio aelio impoſuissent redēentes, annusque graui siti in tenebre labaret, ad fontem quandam perrexit, ubi loci cūs serpēts, ne ad aquam accederet, prohibuit, nisi prius pao pectio. Tunc arclensis alius se quodcumque habebat daturum promisit: accepit igitur serpētū agerāfāta atque inde quotannis exiit sene. Autem, homines vero senio conficiuntur. Nicander autem sic fabellam descripsit:*

S.CYPRIAN SEPIPHAN OPERA

A Vitalis veritatis

Rōmē, γολεῖσθαι οὐδὲν ἀλκῆσα θέρε
Οὐδέποτε, εἰδόπιον δε τηνίπαλακίους ἄτη
Σάνιν, πύρην δε θήσει, οὐδὲν αὐτὸν ἀντι,
Ηττον αὔραν δέοντας οὐδὲν σχεδόν.
Fabula per inuenit celebratā oīberat, ut olīt
• Fratriū imperium dicitur maximum aut
Utnat natorum Salvati, p̄t̄ma boni que
Indicium capere domesticaturta inuentam.
Morales p̄c̄t̄ia Deum, sed munera p̄f̄h̄t̄
Dementes carpe: n̄ibil iuue querels,
Nam tardi dorso impoſerunt pondus sc̄lli
Dona D̄l: cui s̄eca f̄r̄a p̄r̄a cordia ob̄ effet,
Ad fontē preparat, p̄gradem h̄ic reperit anguim;
Quem supplex orasit open f̄bi ferre: sed ille
Quod gelat p̄c̄t̄imlymphā pondūque peruit.
Ille f̄st̄ profus facili amittit ita perit.

Cutem exiit.] Euge: nos in hoc etiam cum Tertulliano conuenimus, ut p̄t̄ pauam effet nobis serpente de serpente. ille libro de Pallio: *Nominandus est serpens, t̄c̄lē p̄t̄ paum, nam & iste quod fortius est, conuerit, coriam & canum: siquidem ut senium perferat, in anguis se fipat, pariterque speciem ingredietur, cutem excedens ab ipso statim immiteras, exiit ibidem relicta, nouam se expletat cum quamvis: & annircuratur. Volut ito serpentes argumento Iohannes Spondanus in Odyssaea librum 16. Paracellicam doctrinam de lapide philosophico astruere, sed mihi non dum persuasi.*

Gaudet.] Hoc vernenit serpentes gaudium expressit Lucteius, Cum impie ac stulte animorum immortalitatē oppugnat: - quod si immortali noſta foret mens,
Non tam seſtions diſſolu conquiceretur:
Sed magis ire foras, vēſtēmque relinqere ut anguis;
Gaudet: --

Eſt & apud Nicandruſ eiudem vētationis gaudium ita significatum:

Secunda serpentes proprietas:

CAP. XIV.

C Vm serpens vētūm hominem conficit, paueit,
Cip̄lumque fugit: quod si nudum videt, illum petet.

INTERPRETATIO

Et tu spiritualiter confidera quod cūm nōst̄ parentes Adamus vēte à Deo contēcta in Paradiso induitus fuit, illum adorari diabolus non potuit, sed procul ab eo fugit: cum vero præcepta D̄i transgressus nudus mansit, tunc vicit illum diabolus.

N O T A:

Vētūm.] Diueria omnino sunt apud sanctū Hieronymūm ſue auctore epiftolū. De cereo pachali at Præfidūm Diaconūm, & apud Isidorū in Originib⁹, Albertūm in hifloria, & alios, nam in hominē vētūm ſalīcē ſerpentem ſeribunt, a nude vero fugere. Plinius, ex Agatharchide, familiā qualidam reſcenſit que ſerpentibus terror erat, quorū generē ſuile ait Pyllos, ſic a Pyllo rege dictos, cuius coptiūgētūm ſuit virus ſerpentibus extitit: vnde mos illi genti fuit ut liberis genitos statim obſeruerent ſerpentibus, que argumento pūdiciunt coniugium experiebantur, detecto vel proprie vel adulterio ſanguine. Hos Catōnēm per Libyā deſcribit iter facientem ſecum duxisse, ut ſerpentum morib⁹ mederentur, Plutarctus ſcripit, meminit & illorū Gellius libr. 19. cap. 11. & Strabo 15. Lucanus itēm ab illo verfu.

-- Gens unica terram
Icolit, a ſeo ſerpentum innoxiā mora
Marmarida Pyllo, &c. Celfus autem medicus non Pylloſum nature, fed illorū audacia hoc tribuendū pitat. Marſoſ item Italie populos a Circes filio ortos eadem vim aduersus ſerpentes habuisse auctores ſunt & Plinius & Gellius, quorū item meminere Solinus, & Silius Italicus ab illo verfu. Haſtare nōcē norant, &c. lib. 8. Denique & illos etiam a ſerpentibus metu ſcripſit Plinius, qui Ophiogenes vocabantur in iſula Cypro. Ex quibus Hexagon quidam nomine, Romani legatus, coniectus fuit experimenti cauſa in ſerpentum dolium, & qua tamen illiſus extractus eft. Ägyptii (auctore Eliano) ſerpentes ibidem pennas metuere tradiderint: & Aristot. libr. 8. cap. 11. cuiuslibet hominis ſaliuamei ſedem eſſe venenum ait cui & Plinius accedit opinio lib. 7. cap. 2.

A Deo contēta.] Vēte à Deo contēta Indutum fuſſis Adamū in paradiso dicit, innocentia ſtatim in quo creatus fuit, ſignificans. Nam inter theologos obtinetur, eousque protoplatos nuditatem non exhorruisse, quoſque deliquerit, tunc enim in peccati pēnam erubetere, & vēte ſe amicere copē-

Mē δ̄ οὐρανοὶ φοιδων ἀπὸ γῆς: αἴρονται
Αὐτὸν ἀποθνήναι καὶ κατέβαινον. Οὐδὲ
id est. Tunc etiam cāneis, horrendān quādo ſenectām
Exutis ſerpens renatā p̄bē reſtituit.

Hoc autem Græca illi p̄t̄mē locum dedit: Lato & rideoma-
gas quām ſe exiuit ſenitum, quāp apud Antiphonēm obſceniorib⁹ aliquantulum verbis p̄ponit, & eisdem citatur à ſuida.

Sic tu.] Baſilius in oratione 7. De virtute & vicio locum Matthei citat, eisdemque ſerpentine proprietatis meminit, atque ad mores accommodat, hiis verbis: Sitis, inquit Christus, pruden-
tes ſerpentes: qui cum eos ſenium deponeſeſt, loco angu-
ſio & opime lepto corpū ſuum committunt, & tia pradener atque ſapienter ſenitum eccliam ſuam. Quod illam & nos facere vult
ſacra ſcriptura cum per arduum & angustum viam ter facimus,
exiuit, inquit, vētem hominem, induere vēto nōnum, ita et
iam neſta ſe repueraſt inuentus ut aquila ſoleſ. Eadem omnino
ſunt apud Iſidorū Pelusiotem (cuia nūc aliquip epiftola, ex
infinitis propemodiis, iope doctissimi Godſefidi Billiuce
perfutur) libro 1. Epiftola 416. ad Herniniū Comptem in
hac verba: Serpens ārē ac vētūm viam ſenitum exiit, in aſta qua-
dam & anguſia ſe ſe comprimē, ac ſenium deponeſt. Vult igi-
tur nō quoque per arcam viam & afflitionis: vētem hominem
exiure, ac pro nouum induere, quād eis imaginē reno-
vare.

Arcta eſt via.] Matthæi 7. Quibus verbis Climaſcus &
Epiphanius hic ieiunium p̄cipue commendari auctoreſt: si
anguſiam viam (inquit gradu 13, agens de gula) diuantem
pergit Christo promiſi, ſepteſt vētūm, hanc enim ſenitum
de difſendit pāla & conuenta cum Domino tuo trahit. Intende
animo ut audias dicentem: Lata & ſpacia eſt via vētūmque da-
eis ad perditionem fornicacionis, & multi junt qui ingrediantur
per eam. Et quam anguſia lanua, & arcta eſt via ieiuniū, quā
datis ad viam cibitatis, & paci junt qui per
eām ingreditur.

Δευτέρα φύσις τῶν θεών.

Κεφάλαιον ΙΔ'.

O φθεις δ̄ θρειδ̄ αὐθεωτος εἰδενειδει, φο-
ται αὐτῷ τὰ μάλιστα χριγμάδερά τε, οργής
δὲ γυμνός, κατεταρρέψ αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Kai σὺ νοῦντος εἰπόντος, ὅτι λιγὸν ὁ πατὴρ οὐ Α-
δάρι οὐ οὐ τὸ τοῦ θεοῦ διδεῖσθαι αὐταὶ τοῖς αὐτοῖς τοῖς τοῦ
ὑρόποτος φαῖται. Καὶ ιοῦντος ἐπιστοτον τῷ ἔρθρῳ ἀλλὰ
ἔρετα μαρταὶ ἀτὰ αὐτῷ ὅταν δὲ γυμνός εἴην τὸ
στολὸν τὸ θεον τοῦ Ζεύς, τότε οὐ ποτὸς ἐπεζητοει
αὐτῷ.

runt. Origenes in explicatione cap. 3. Geneſeſtūm primū
eos carnem ſumpſiſt̄ dixit, cum prius ſent̄ incorpoř. Vi-
de pelliceas vēſtes, de quibus ibi agitur, humana corpora in-
terpretat, quibus poſt offenſam & electiōnem de Paradiso
induti ſunt, quali ante in Paradiso ſuā carne, neris, & ſib⁹ ſuient.
Sed errauit: reſteſt̄ reprehendit ab Epiph-
anio noſtro, libr. 2. hæſi 64. Cum vero Ille homilia 6. in Le-
uiticum apertis verbis communi ac vere ſent̄t̄ ſe ſubſer-
bat, dubitauit, per metu huius & hæſeſt̄ inſimilat, veſtis
veſtis, poſt̄ ſi Origenis debet imputari, cum maxime cum di-
cipliſe allegorice more ſuo, pro ſerbiſi corpora expoſiſt̄:
nam huius ſuā illius ſc̄liū aduersus Origenem expofitatio-
ni, quem hiforici & (vitovcant) literalis ſenitum corrumpente
appellarunt multa. Sanctus Hieronymus aduersus errores lo-
annis Hierosolymitanis diſputans, huius etiam illus & notat
& redarguit. Terrulianus aduersus Valentianos cap. 24. &
lib. De refuſatione carnis cap. 7. Ireneus lib. 1. aduersus ha-
refes, cap. 1. Iaſt̄inū martyris quæſt̄. 49. Chrysostomus Homil.
18. in cap. 3. Geneſeſt̄ Greg. Nyſt̄enus Catechesiſ oratione
cap. 8. & nouissime Rupetus in comment. diſc. cap. lib. 3. cap.
27. erogem hunc diſcideo refellunt. Nazianzenus autem
(ita explicant Cyro) non ſimpliceret carnem, ſed atam, gra-
uem, mortalemque pro ſerbiſi, renuifina, atque immorali
Adamum poſt peccatum ſuēpſiſt̄ refert, ſicque myſtice in-
p̄petratur illius & nuditatem, & vēſtes, locus eſt in carmine & p̄-
x̄t̄, quem ita reddidit Latinus Billius Prinbas:

Protonū in ſiridi Paradisi ſedē locauit
Anticipem, obſeruans partem inclinaret in utram,
Nudum etiam & ſceleris parum fraſdi que maligia
Pefiferi at poſtuam ſanis in fuliūbo huius,
Feminei que leiuia prabens in fuliūbo aurē,
Nectaream dentes pre tempore mihi in ſcarā,
Pelliceas vēſtes, hoc eſt, grane pondus & atrā
Subiectum mori tunc iduit ipſe. --

Nudus.] Diſcia huc ſunt quās γυμνότερα, ſi ad ſerpi-
nam proprietatem accommodentur. Nēc enim Adamus trans-
gressus p̄ceptum Domini nūdus maniſt̄, ſed poſt ab tabora

yell-

A vestitus & opertus: at certe vestis illa nihil magis quam eius nuditatem praeferebat, id est, illum ab innocentia statu decidisse, ac proinde ideo vestitus, quia nudus, hoc est, omni felicitate priuat, & omni praesidio destitutus. Augustinus in expositione Psalmi 103. pellicearum harum vestitum allegorias late persequitur.

Diabolus. In Graeco est *μάλας*: Malus: est autem in diuinis litteris communis loquendi phrasis, ut per antonomasiam hac voce intelligatur praus spiritus, sicut & per magis vulgarem illam, Diabolus, quae caluminatorem significat. In prece Dominica ἀλλὰ ποὺς ἡγεῖται τὸν πόνον, habetur: Latine, sed libera nos à Malo: nec enim à rebus aduersis (ut vulgo putant) sed à malo dæmo:

Tertia serpens proprietas.

CAP. XV.

S I quando serpens ab homine petitur, caput ille tantum custodit, reliquum corporis exhibet.

INTERPRETATIO.

B Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere solum caput custodi: hoc est, Christum, non delerere, quemadmodum sancti martyres fecerunt, *Omnis enim viri caput Christus est*, ut ait scriptura.

NOTÆ.

Caput tantum custodit. [H]yeronimus, siue auctor epistola ad Præsidium: *Culuber caput suum elat quando percutitur, ubi sit esse mortem suam.* Idorus: *Dicit autem Plinius, si creditur, quod serpens caput etiam sic cum duobus eusori digitis, nihilominus vivit, unde et iustum corpus obiicit pro capite ferientibus.* lib.12. Orig.ca. 4. Elianus autem huius rationem reddit, nam auctor est serpens cor esse in gutture, lib. 5. c. 31.

Debemus. [Eadem omnino sunt apud Epiphanium nostrum lib. x. 3. contra Ophiras Sed & sanctus Chrysoformus in commentario psalmi 114. in illo verbo, *O Domine libera animam meam eandem proprietatem simili allegoria ad mores accommodat: Quoniam ad modum (aut) serpens reliquum corpus proicit ut caput conseruat, ita operet te quoque alia omnia dare pro salute anima.* Idem in caput Matth. ro. homil. 34. idipsum copiosus tractat. Augustinus in exortatione psalmi 57. *Ofer (inquit) sicut serpens membra tua persentiantur, dummodo caput integrum serues: Caput viri Christi.* Sed & Gaudensius Brixianus Episcopus in responsione ad Germanium de villico inquisitus, *Caput (inquit) nostrum, qui est Christus, omni diligentia conservantes & pro eo membra omnia perseruentibus laceranda tradentes, ut fides Dei, qua caput sa-*

Quarta serpens proprietas.

CAP. XVI.

C Q Vum serpens ad fontem, ut bibat pergit, virus non defert, sed in antro illud dimittit, sive purus accedit, ne ex illis aqua bidentes veneno inficiat.

INTERPRETATIO.

D Debemus igitur & nos qui ad perennem puramque & diuinis ac caelestibus eloqui scaturientem aquam in Dei Ecclesia properamus, malitia venenum nobiscum non deferre: sed omnem prauitatem ac iurgium & omnem malam cogitationem deponere, sive infantes & puri Ecclesiam Christi a deamus, ne anima nostra veneno inficiatur.

NOTÆ.

Virus non defert. [A]uctor epistola ad Præsidium De Cero Pachali, de hac re ita scribit: *Culuber ad ibidem veniens, in aqua volumen depositum, ne cum venenosa aqua concursum occidat.* Glyca autem magis cum Epiphano conuenit, cuius sunt verba: *Quod si aliquando sis serpens in que puto citatetus est aquam primo virus suum evomit, ac deinde puto citatetus est aquam primo virus suum evomit, ut deinde ad sensum accedit: sic etiam nos cum ad diuinum illud poculum accessari sumus, ut creatura nos peccata Janeamus, omnem prius vitiositatem forsan dixit simili qua Epiphanius vocat *κακια* debemus abegere arque ita nosmed ac sacra fanta mysteria conferre. Hancen Glyca. Serpentibus virus esse in felle scriptis inter alios Irenius lib. xi. cap. xxxvii.*

Aquam. [M]ulta intelligi typice possunt aquarum nomine, ut sanctus Hieronymus auctor est in c. tertio Hierem: *Quid autem haec significat Epiphano videtur, sacra est scriptura, siue diuini verbi doctrina. Hieronymus ipse in illud Zachariae, Et erit in die illa exhibens aqua & vinea de Ierusalem: Aqua (inquit) que e-*

ne liberat, oramus. Matth. item 13. *κρητις ο πονερος &c. Venit manus Ioannis 1. cap. 2. γερων υπονομειον επινομενον τη πονερον υπονομενον.* Vulgata: *Quoniam vici filii Malignum: item quinto και πονερος οντος απειπεν αυτον.* Eadem famili voce: *Malignus non tangit eum.* Paulus, εστι πονερος πνευμα τη βλαβης πονερου τη πανευλογια σετενει, vbi & translatio Latina auxit gradum, & redidit: *In quod dei sensu possit omnia ista Negissimis ignes extinguerat Ephesios ultimo.* Sunt qui & illud falso de Ierusalem, ει νοει λαυρηνα ταλαιπωρειαν. Namquid non tu percussisti superbum i codem tropo de Satana interpretentur. Adi doctas institutiones Episcopi Cauiens Petri Garzia Galatza.

Τετρά φύσις της φύσεως.

Κεφάλαιον IE'.

T OT αιθρίου αυτον διπονερομονοι χειρον Θεον λον το σώμα το δεδιδωσι, την κεφαλην μόνην φυλάσσουσι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

O φέλορδη θεον και μεν ει καρφο πεισθομεν θλοι το σώμα θαταν το διδωσι, μόνην την κεφαλην φυλάσσοντες. Τοτειν, τον Χειρον μη αρνούμενοι θεον εποιουσι οι άγιοι μάρτυρες. Η κεφαλη γραπτη παντος ανθροες ο Χειρον θεον οι γέροντες.

Iusti ac vita est, sana & inuoluerata permaneat. Idorus autem Peñaflores: *Dominus nos prudentes ut serpentes esse inebet, ut ingeniassime: sic nempe ut caput nostrum in omni tentatione conservemus, etenim quibus in cinque adversis casibus ac plagiis serpenti matatur, incolamus atque illam caput servemus: Ad Comitem Hermimum. Michaclus Glyca huins & earum quas superius adduximus, proprietatum meminit, & eas eisdem pene, quibus Epiphanius, verbis allegorice tractat.*

Ait scriptura: [i.ad Corin. cap. 11. quibus verbis monet eo loci] Paulus viro sapienti capite ornare debere, feminas vero velato, nam ut exeo colliguntur, viri imago Dei est & ipsius gloria, mulier autem viri gloria & propter virum creata, ac proinde in signum subiectiois velare debet caput suum. Tertullianus Apostolorum seculo proximum confutendum hanc multis in locis commendat, & aduersus contrarium sentientes illam tuerit, præcipue lib. 5, aduersus Marcionem, cap. 8. & ex profecto toto libro De veland. vñq. Vide Concilium Gangrenæ, canone. 17. & Sanctum Chrysoformum in commentario dicti capitatis 11. ad Corin. & Anafastatum Nicenam in questionibus super scripturam, Questione 62. Sed hac forsitan aliquantulum.

Τετρά φύσις της φύσεως.

Κεφάλαιον Ig'.

O TAN έπι την πηγην την θαυματικην ελπιδης φύσις, ον, αλλα γε αφεις αυτον ει την νεοτηταν θη χειρας πορευεται, ινα μη τοις εξ αυτης πινοις φαρμακευσται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

O φέλορδη μησι και μεν ει καρφον την ακεναλον τη καζηκον θεον απειδοντα, το την θεον και πονερον λογιων ει τη τη θεον εκκλησια γενον, μη φέρεισι μην τον δι κεκιασ ιν, & μην αλλα πισταν κεκιασ γειοισιαν, την τε πιστην επιθυμητη αφενται, και θητος θημοις την καζηκον πορευθειν την πινοις φυχηις καζηκον πορευεται.

reditur de Ierusalem, hoc est, de Ecclesia, doctrinam indicat Saluator. Idem docet in Iobi caput xii. in illis verbis: *Si continuo it auras, omnia faciabuntur.* Idem in Proverbiorum illud *Quo modo in auras resplendent, &c.* cap. xxvii. idem Ezechielis cap. xvii. Videndiciam sunt interpres in illud Isaie cap. xi. *Repleta sunt omnia scientia Domini, sicut aqua multa aperies a mare.* In Iohannis item caput 4. & 7. in Evangelio.

In Dat Ecclesia.] Optime nam certe extra unam Ecclesiam nulla est una doctrina, nulla scripturaturam auctoritas. Atque hoc dictu esto contra eos qui pro libito scripturas vel nouas sibi configunt, vel veteres & probatas temerarie reciuiscent, quorum infelicitissimum hominum (proli dolor) nostro quo quam pene infinitus est numerus: Atque Epiphanius felicissimis illis nascientis Ecclesiae temporibus proximus, bis certe in viii quatuor aut quinq; lineolis repetit, in una Ecclesia salutares hasce aquas scaturit, hoc est, sacram & diuinam doctrinam. Quid, an non & ipse olim Paulus

Aginem senserint aut vereantur eam aut perirendem, ab ea exponi. Plinius de animalibus praesagientibus: Segenter et contra iudicium stans abscondite formica, aut concurvant & oua progentes umbra praesagunt. Aristeotes auctor est silentie Luna formicas ab opere cessare. Alianus autem nono quoque mensis die, cuius hæc sunt verba lib. I. cap. 22. Rerum cœlestium horizon habere cursum fidem tenere, arguere vix intellige soferaque Babylonicis & Chaldaicis iefantur his toricis formicis vero nec calius sufficiunt, nec digitis dies numerare possunt, hoc tamen est natura donatio admirabilis, ut mens non quoque die non pedem ex caeruleo egredieret. admodum quiete se tenuit: Gillio interprete.

BLittera occidit. I Paulus posteriori ad Corinthis, cap. 3. Quia sententia varie exponitur vel ab ipso Apostolo, non modo a facili exposito. Epiphanius hic eam vñlparat tuncrus Iudaica legis, post exortum veritatem Euangelicam, non credens inum auctoritate vetera illa omnia umbra tantum erant, & futuorum mysteriorum significaciones, quapropter Christus finis legis merito vocatus. In eundem sententiam accepit litterarum occidentem Origenes homilia 7 in Leuiticum, &c. ad agnem. Chrysolomitem item & pluribus in locis Hieronymus: fed omnium copiofissime Aut-

gustinus peculiari libello De spiritu & littera ad Marcellinum. Lex spiritus est. Ad Romanos 7. qui locus varius est: ab eo posito, ibus tractatur, non est in instituti nostri haec persequi. Quod ad proprium facit, est interpretatio Tertulliani lib. 4. aduersus Marcionem, vbi spiritualem legem explicat prophetica & figurata: Statuerunt (inquit) & spiritualem conformat legem, & utique ex prophetice utique & figurante & addi. Deo enim & hinc consenserunt Christum in legi figurae predicatione, quod nec à Iudais omnibus poterit agnosco.

Iudei autem, iudicis sié veteri legi adhaerebant ut nullum locum concederent prophetis quae de novo Euangeliō tam plane loquebantur, unde corrumperunt omnia in Irenæo lib. 4. cap. 29. Tertullianus lib. 4. contra Marcionem: Iustinus in Dialogo, in aliis rationes datæ à Deo populo Hebreo per Moysen legis vnam esse a iuncti utrū idololatria illum auferret.

Periorum sententia. Explicavit Elias populi non creditis in mea hanc, illo capite quod nobilis de Christo venturo varciniūm contineat, verba sunt: Declinabitis ad dexteram & ejus sit, & comedet ad sinistram & non saturabitur.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΩΠΕΚΟΣ.

Kεφάλαιον 10.

HΑΛΩΠΕΚΟΣ τοπίον ζεύς. Κειμένοστα δὲ καὶ σπεριώνα περφίσι, αὐτὸν χειρὶ τῆς ἡλιακοῦ τόπου, καὶ αρρενίσθαντον εἰς γῆν, καὶ μεριζόμενον τὸ πολὺ καὶ πολυπλοκόν τε τημένον καταπιεῖσθαι, τρεῖς δραγμαῖς τε τῷ τοι πόδας αὐτῷ ἔχοντας ἐπαρχειῶν, δὲ τῷ πετεινῷ, καὶ αὐτὸν κατεπένθεν βαλομένων, ἐκεῖνος ἐποίεις αὐτὰ καθητοῖς καθόποτε βούλεται καὶ πρόγεια.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὐ ποτὲ καὶ ἀγριόλογος παγιδεύσας τὸν αἴθρεαν βύρωνα, οὐ προπειρεῖται αὐτὸν, οὐπάς αὐτῷ ἔχεται τὸ παρεσχετός, καὶ πατεῖται παγιδεύεις αὐτὸν.

Ctos cecinim: atque alibi: Cur acris violentia tristis leonum similitudinem sequitur, dolor vulpibus & fuga cervis? Hinc Lydiandi notum a poplithegma, quod & in adiugum abicit. Vbi Leonis pallas pertinet? non posset, vulpina affundam esse: Quo significabat, aut vi, aut dolo obtinendum. Nazianzenus duo hec in Iuliano Imperatore reprehendit: illud autem, inquit, admodum prauum ac malignum, quod (cum nee aptere nos afficeret posset, nec tyrannice cogere præpudore sufficeret) leonina pelli vulpinam, aut similius, Minou larinā summa iniustitia prætexens, lenorē vīm affebat. Bilio interpretat Chrysolomus hemiū, in cap. I. Matthæi: Cum a belitis mutuata vita, in hominibus inflectetur, libidinem equi tributus, vīta voracitatem, odium camelis, rapinam lupis, serpentes furorem, vulpibus lūbdolas infidias.

Nec aliter. I Non Aelchalius fauabit hanc paralysimam. Nec enim illa ex parte alii possunt hanc precedentem vulpinae proprietati: nisi dicas, in eo dati similitudinem, quod si et vulpes non primum aperto marte, sed dolofse ac feruile aubus insidiatur: sic generis nostri hostis, grauita sceleris principio non suggerit, sed vafse ipsi bona opera omittere studet; atque ea quidem quæ ad vitæ exiamum quandam perfectionem magis spectant, qualsit eit oratio, quam qua necessitatibus adimplenda sunt, postea vero efferus, & immensis, irruit totus. Chrysolomus in lib. De orando Deo, vita basim ac fundamentum, orationem esse ait, ac prōinde proficiendum in virtute quasi quoddam tyrocinium ac primum rudimentum.

Dīabolus. I Omnis turpi elegio significari potest Diabolus, sed igitur vulpes hic eo germanius appellatur, quod auctore Origene, fere huius, ut & lupi nomine, nunquam in diuinis litteris ad bonum aliquod surpetur. Sic Gregorius theologus in oratione secunda De Theologo, a qua est trisimiquarta inter numerum exculas, omnem animam in veritatem, siveque dubia prædilectam per vulpem adumbriari scriptit. Nostras autem Gregorius nō agit (dicam dialethiorum phrasis), in specie Diabolus vulpis nominis significat, homil. 4 in cap. I. Matthæi. Hereticos vulpium nomine designati in diuinis litteris, communis est tam apud antiquos, quam etiam neotericos scriptores. Videndi sunt in Ezech. 13. Nehen 4. Threni 5. Psal. 61. Cant. 2. Matthæi 8. Lue 9 & 13. Et vero nostri temporis infidolissima vulpecula in hoc etiam minifice patrum suum vulpem Diabolum refutant, quod iam diu in fandis (et & ille) preces, vniuersales conspirauerint. At sancti & antiquissimus pater Epiphanius dubitacit hanc esse versutiam satis plausibiliter.

Eriterritor. I Nam orationis aggete démolito, in manu est immanissimo huic hosti triumphus, cum ad illius sustinendos insultus otatio porfirissim sit inflata: adfectibam eiufem quem proxime ciabam. Chrysolomus cum Epiphano non oī symphoniam Nimirum ait, Contemptibile, captusque factum te ipsum prebebis sceleratissimis spiritibus qui continentem obambulant obseruantis nos, si quem de rebus ordinis nudatum deventionis praesidio, protinus abripiat. Sinos coepserint deprecatione comunitas,

S.CYPRIAN SEPIPHAN

OPERA

A illico resiliunt, non aliter quam prades, ac facinorosi, ubi conficiunt militia gladii in caput suum vibrari. Quod si contingat aliquem esse nudum preicationis praefidio, hic australis deportatur a demonibus, & in calamitates variae mala impellitur. Oportet igitur ut hac omnia metuentes precibus & hymnis nos ipsos circumuallemus, ut

Dous emmū mejus digne officia regno calorum. Hacenus Chrysostomus Bernardus eamdem improbam dampnum induxit. in exurbatis nobis ab hoc orationis praesidio eleganter explicuit sermone 4. de Quadragesima.

DE NOCTUA.

CAP. XX.

AIT P̄altes, Factus sum sicut nycticorax. Physiologus agitatur autem esse dicit amantem magis tenebras, quam lucem.

INTERPRETATIO.

Sic Dominus noster Iesus Christus dilexit nos sedentes in tenebris, & in umbra mortis, hoc est, Gentium populum amauit, magis quam Iudeos, qui olim adoptionem, repromissionemque in patre habuerunt. Quamobrem Salvator dixit, Noli timere pusillus grec, quia complacuit patri vestro, dare vobis regnum. Dices, impura auis est noctua: atqui Salvator per Apolum dixit, Eum qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humilians seipsum, ut exaltaret nos: factus est omnia, ut omnes saluos faceret.

NOTE.

De noctua.] Multa tradunt distinguiri nycticoram à noctua: at cum de ea proprietate agatur, quae virtute æque conuenit, magis Latinam vocem vñpare placuit.

Tenebris.] Erab hac ipsa natura proprietate noctua à Latinis appellatur, ut auctores sunt Festus & Varro: imo & per antonomasiam, noctua aut dicunt. Ouidius de Bacchis in Orpheum concinit:

Et coenit ut aues si quando luce vagantem

Noctis aenam cernunt. —

Cui non est diffimilis perphras illa in Martiano Capella.

An mage noctuaga ribi tradiunt alitis v̄jus?

Graeca autem vocis (νυκτοράξ) eodem spectat ornatopeia quasi Nocturni corus. Ambrosius proprietas rationem tandem docuit: Noctua & nycticorax magnus & glaucus oculorum pupilli nocturnorum tenebrarum non sentit horrem: & quia fuerit obcurior nox, eo crebrores volatus exercet inoffensus diu autem videre non potest, quia exerto splendore vius eius habebatur. Sed parvus physice. Battachius aucta forme: Noctua vīsum in tenebris valere aīt, interdu obecari, propter nimis siccum & tenue oculi humorem non ferentem vim lumine, atque alibi: Noctua aīt solam inter aues que uncas habent vngues, & carnibus aluntur, factus non edere caros, propter igneum vim quam in oculis habet, quae tenebras etiam penetrat, quare & (coqui: exoptulimus.) Luna labrante cernit.

Sic Dominus noster.] Augustinus in enarratione P̄almi 101. Christum nycticoram etiam comparat: Ecce (inquit) nycticorax in parietum aīt & noctem: nam nisi amares, unde diceret, Pater ignosce illū?

Sedentes in tenebris.] Psalmio 106. Sic Chrysostomus & Theodoretus priorem versus partem, Quoniam satiavit animam inanem, & animam esurientem satiavit bonis, de Iudeis accipiunt posteriore, ut hic Epiphanius, & Genitius interpretantur. Et merito: Iudei enim ante natum Christum, in lucerebanantur: habebant enim legem in qua cum fide promissionis, fatuam convequebantur, erubebantq̄ solum, quia nondum vero ac solidō cibō sed adumbrato velcebantur, cetera erant in luce. Gentes contra alta & caliginosa nocte premebantur, ignorabant enim verum Deum, quod propriissime appellabat in tenebris degere, quemadmodum enim sola absentia lucis noctem inducit iuxta philosophorum sententiam, & vulgariter illud Heracliti, εἰ μὴ ἔχει τὸ φῶς τὸ δέ, οὐ μὲν εἶσει, & οὐδὲ σημεῖον τὸ φῶς, & non est foli, vox est: ita sola ignorantia Christi Iesu, qui verum est mundus, sufficit ad suffundendas tenebras. Hæc itaque occupant Gentium mentes. Etero vero occupant vil ligata & lapides pio dilectione: qui & eo multe velaria decuerunt, ut serpentes, simas, boues, canes & ce quidam pro nomine venarentur. Verum clementia & bonitas Dei populus hic qui in densissimis hinc ac plusquam Cimmeris tenebris versabatur, videt, (vt inquit Iulianus) lucem magnam, & habitantibus in regione & umbra mortis lux orta est.

Habuerunt,] Adoptionem, quia illa erat & vocabatur Dei populus: Promissionem, quia ex Abrahami semine venturum Salvatorem pollicitus fuerat Deus. Et hoc est quod Iudei ipsi ad uerius nos vñspurant, veteres populi sui prærogatiwas adhuc iacentes, sed eorum vanitatem satis confutant verba illa Domini apud Oseam: Vocabo non plebem meas, plebem meas, & non dilectam meas, dilectam meas: Et per Paulum ad Ephesios 2.

B Ε

Dous emmū mejus digne officia regno calorum. Hacenus Chrysostomus Bernardus eamdem improbam dampnum induxit. in exurbatis nobis ab hoc orationis praesidio eleganter explicuit sermone 4. de Quadragesima.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΥΚΤΙΚΟΡΑΚΟΣ.

Κεφάλαιον Κ'.

ΦΗΣΙΝ ὁ θαλαμός. Εγένεμι δοτεὶ ποπικόραξ, Θέρετρον τοῦ πετενὸν ζωφία, γατζη τὴν νύκτα, η τὴν ημέραν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὗτος χρή κύριος πρόβητος Χερός ιγάπιτοι μηδ τοὺς σὺ σκότει καὶ σκοτεῖ θάρστα καθηδύνεις, τετταὶ τὸ λαὸν τὴν έπονην, οὐχὶ τὸ λαὸν τὴν ίδιαν αὐτὸν ποτὲ τὸν ψυχεῖσαν επαγγέλιαν τῷ πατέρι εὐχηστήσαντο. έπει τὸν ψυχηρόν ποτὲ πολιορκεῖσαν, μὴ ροστὸν τὸ μικρὸν ποιησιν, ὅπερ εὐδόκησεν ὁ πατέρας αὐτοῦ. δινοῖς καὶ τὸν βασιλεῖαν. ερεῖς μοι, ὅτι ὁ νυκτικόραξ ἀλλαγῆται τὸ πόσον ὁ πατέρας ἔλεγε Διὸς τοῦ ἀποστολοῦ, ὅτι τὸν γένεται αὐτοίς, οὐχὶ υἱούς αὐτούς είναι εποίησεν επαγγελτεῖσαν, η τὸν γένεται γένεται πατέρας, τὰ πάτα γένεται, η τὰ πάτα συστη.

Erasū sine Deo in hoc mundo: nunc autem in Christo Iesu vos qui aliquando eratis longe, fādi eisē propē in sanguine Christi. Reponet etiam diserte eam obiectionē Tertullianus in libro aduersus eos & Cyprianos libri. 1. telmoniorum, cuius id est eo plus videndum etiam Chrysostomus homili. 6. in cap. 4. Matthæi.

Nolite timere.] Luce 12. Extant autem vocations Gentium, & Iudeorum reprobationis tertio quoque verbo in scripturis sanctis predictions. Tota quidem Iās prophetia illis abundat, atque in ea præcipue integrum cap. 35. vbi de Gentium que in Christum crediturae erant, futura consolacione, luxuria, spūritate, & felicitate fūse agitur: item 49. vbi Christus Gentium dux confringuit, daturque in fodus populi ex omni Orbis parte vocationi, item 54. & 55. vbi Ecclesia ad luxuriam inuitatur, quod ex Gentibus numeris futura sit, quam erat synagoga. De niquidendi sunt in hoc ipso argumento (præter eos qui cito locos) Patrum commentator in cap. Genef. 49. Num. 24. Deut. 32. 2. Reg. 22. 3. Reg. 9. Psalm. 2. & 21. & 22. & 28. & 27. verfu 32. & 35. verfu 9. & 36. verfu 4. Jerem. 16. loel. Mich. 4. Soph. 3. Zachar. 2. & 9. Matth. 2. & 4. & 8. & 21. & 22. Luke 2. loa. 1. & 8. & 10. & 19. & Apocalyp. 21. Ag. 8. & 10. Ad Rom. 14. 1. Cor. 10. Ad Ephel. 2.

Impura aīs est noctua.] Tum quia erat in lege prohibita tanquam immunda, Leuit. 11. Deut. 14. tum etiam quia nocturna ista aīs improborum hominum ut plurimum adnumerabitur, non esse solent: noctem enim τὸν πόλεμον τὸν δέργαντα recte appellavit Menander. Procopius: Damnamur (inquit) in lege Moysi noctis ac tenebrarum amica aīs, noctua, vesperilio &c. quia tales mala faciunt, at enim Christus omnem quia mala faci odificiūt: & Nouatianus, sive auctor epistole De cibis Iudeis: Quando nocturna (inquit) prohibet, oīt lacrymas veritatis. At hic Christus non comparatur noctua, quod vt illa tenebras ammet, sed quod inter tenebras versetur, quarens scilicet eos qui in tenebris deguntur praestantisimam cognitioνis & amoris sui lucem illis preferat. Simili huic Pharaica illa fuit obiectio, Matthæi 3. Quare cum publicanus & peccatoribus manducat magister eius? cui ipse Dominus responderet, Non opere valentibus medico, sed male habentibus: & Non vītare inforis sed peccatores.

Peccatum fecit, 2. ad Corinth. 5. Cuius loci explicatio haud rebus aliunde per potest quam ex eodem Paulo ad Rom. 8. Deus (inquit) filium suum mittens in similitudinem eam peccati: & de peccato damnavit peccatum in carne. item ex Isaia illo: Póntus Dominus in iniquitatem omnium nostrum, & Cum iniquis repudias illū, cap. 53. Haud dissimili tropo appellatur Christus à Magno Basilio in termino De Christi passione, nondum quod scilicet vulgato, αἴτιος ιησοῦ & a Paulo, Maledictū, ad Galat. 3. Factus, inquit, εἰ πρὸς νόμον μαλεδictus, & propheticus sermone à Mōse Deut. 21. illis verbis: Maledictus à Deo εἰ ποιεῖς in ligno, quæ aduersus Iudeos, vt & Epiphanius hic disputant citat & illufrat Iustinius in libro contra Tryphonem, & Tertullianus Iudeos. Nec vero obstat: (vt hoc obiter) quod à Deo maledictum dicitur Moses, uilegenter docet noster Epiphanius aduersus Marcionem hæresi 42. confutatio 2. & verosrum Mōsis sensus explicat. Verum (quando is me loquus admonet) dicam considerandum esse, an vel minus fidum, vel certe diligenter interpretet eum ibi Cornarius (Graeca nobis ad manum non sunt:) Epiphanius enim arguentem Marcionem de male intellecto Mōsi loeo, ita veritatis: Ignorat autem miser ille quod nec in Christis maledictis dicitur, ab his: sed maledictum propter peccatum nostrum abstat, obstat: si ipsum crucifixit, & factus est mortuus, propter peccata nostra: si ipsum crucifixit,

propter

Abra, &c. arqui Christum scipsum crucifixissime Theologici renuntia-
tum S. Thom. p. q. 47. art. i. ad 1. Deinde una linea interposita
concedit quidem Christum redemisse homines, at negat emisse:
verba sunt, *Sic etiam redemi (Christus) nos dixit (Paulus) emis-
se enim ad aliam venit ut resperet aut emeret: si enim emisset, non
habebat emisset, & velut mendicus, qui non habebat acquisiuitus,
et adeo nos vendidisset, a quodam videlicet funeratore impulso
&c. hoc autem repugnare videtur Paulo dicenti, *Empti enim apis**

DE APE.

CAP. XXI.

AIt sapiens Parus inter aves est apis, & principium dulce-
dinam fructus illius.

INTERPRETATIO.

Haud aliter diuina opera incomprehensibilia sunt in
hominiis, & mirabilia in excelcis, & super mel & fa-
tuum ac super creatuam omnia dulciora.

NOTÆ.

Sapientia. Plinius auctor est, noctuas & apes, feralibus odii
diffidere. Itaque iungimus capitibus hisce agnos tigribus. Locus
est Ecclesiasticus (ut vocamus) cap. 21. vbi & eadem habentur
verba, & fere similis translatione declarantur.

Apis. Nullum fere est naturae opus sic admirandum ut apis.
Nam vero ut peccatores vel sculptores, vtingenii vites atque
in arte prestantiam ostentent, ministris illam eligunt materiem,
in qua rei eiusque quam fingunt ita partes decimannant, ut v-
naque perfectissime cernantur, exprimitur, vltur: sic
natura huius architectus Deus in brevissimo infecti corporeo
sapientiae sue diuinitus mifrum in modum profudit. Quod
enim bestiola iudicium? quia in opere industria? quia sedulitas?
quia politia? quis ordo? Deinde quam abscondita, & que
deo humano capu major illius, natura opis petragi omnium
longe mortalius vtilissimum, ac communissimum: & tamen
ita pergit, ut nullus adhuc quantumvis curiosus, extiterit,
qui aut miras cellularium fabricas viderit, aut laboris & indu-
stria rationem comprehendenter. Quin & quod in aliis ani-
mantibus cognitione obviatum esse solet, generatio, & in ap-
ibus aequa abitura. Nam ferunt quidam ex apibus gigas apes:
ali ex putrefacto eti melle oriri: nonnulli ex purissimo, cieci eti
femine: mulieribus emisso & conservato, iuxta ac pisces: nec
defant qui ex bubula putrefactione, in quibus cit & Home-
rus, & Dionysius Vicensis lib. 15. c. 2. & Bianorus, a quo in epigra-
mmate titulo *et fabrura, et fabrura bryatura appellatur:* & ex
nostrabris Virgilius. Ariftoteles ipse post longam discussio-
nem vix certi quid statuit. Dicitur hotis ut intellegatur, di-
uina opera, quorū altitudo percellebat. Paulum mentio ex
apibus operibus ac natura adumbrari. Qui autem exactius hu-
ius animalium historiam velit discere, adeat Philolophum
lib. 3. cap. 10. Plinius lib. xi. cap. 5. Virgilii lib. 4. Ge-
orgicon, ut circu magis obvia: nec enim inter sacros aut pro-
phanos scriptores reperiatur quisquam, apud quem non sit fre-
quentissima apum fientia.

Fructus. Mel, aqua & ipsa apis Graecam denominacionem
accepta *parvus* aut *μικρά* credendum est, & mel & apis ab
Oreade nymphe Melissa nomine, quæ fatus melle plenos repe-
tientes primaria Peloponneso & cibo & apibus nonnus dedit. Hy-
ginus paulo alter fabulam narrat. Vocat autem mel fructum
apis, quod ab ea potissimum hoc invenimus habemus: esti alibi:

DE TERRESTRI RANA:

CAP. XXII.

Terrestris haec rana calorem solis excipit, & gelu, im-
bres, ventos, & hybernas tempestates sustinet. Aquatica vero nihil horum tollerare potest: verum ingruente
hyeme seipsum in profundum demittit. Sol vero
emicante emergens placide incalefit: cum autem solis
calor increuerit, serte illum non potest, ac denuo in pro-
fundum sese deicit.

INTERPRETATIO.

Sic & qui otiose degunt monachi minime poterunt
famem, siti, iuditatem, continetiam, & humicu-
bationem tolerare: qui vero otio non indulgent, liben-
ter ieiunant, atque omnia sustinent.

prestiomagno 1. ad Corinth. 6. in quo articulo videndi sunt do-
ctores qui de Christi sati satisfactione agunt, & Thomistæ in 3. p.
tum q. 1. art. 2. tum q. 4. art. 4. vbi S. Thomas dum respondet ad
primam obiectiōnem, hanc ipsam quam in Cornuti versiōne
gimus, diluit. Quinimo & idem Epiphanius lib. 2. cap. 66. in fine,
dum confutat Manichæum apertis verbis contra ipsum qui
præfata affirmabat docet: utrumque verum est, & Christum hu-
manum genus commedisse & emisse. Itaque caute legendus Cor-
narius Esto haec huiusmodi in Epiphano nostro industræ rudi-
quædam adumbratio.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΗΣ.

Κεφαλαιον ΚΑ.

EΙΡΗΤΑΙ Διηγήτη σοφοῦ μηκεχ επετενοῖς μέ-
λισσα, καὶ αρχὴ γλυκέσματον καρπὸς αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οστέων τα δεινα ἔργα μελισσήσαται εἰς εἰδότοις
καὶ θεαματικὰ εἰς θύμησι, καὶ γλυκύτερα οὐτειδόν, εὐ-
χείσι, καὶ νόσο πατεῖ τα κηπουτά.

quam in simbilo mel inueniri oportet: nec multum constat an-
tros ipse matutinus mel sit ab apibus corporis, ac polita in cellu-
lis vorbis, an ab ipsius intus coniunctatur.
Principium dulcedidum. Non mel dulcissimum esse dulcium
omnium tradunt & medici & physici. Homeris meli dulcedi-
num, vino suavitatem ut proprium attribuit. Nec tropo pro qua-
uis re dulci accipitur, & mellitam linguam, eloquias dulcedi-
nent pollentem voramus. His apes Homer., & Hesiodo., &
Ambrolio nostro Mediolanensi recentis editiōnē ore magnifican-
tes facundiam præmonstrauerunt. Et Leuitici 2. verabat Domi-
nus ne quidquam aut fermentum aut mellis, adulteretur in sac-
rificiis, vbi mellis nomine Clemens Alexandrinus, Origenes,
& Hieronymus mundas eloquentias lenocinia significari au-
tores sunt.

Sic diuina opera. Mel barum symbolum est apis, tam
apud factos quam apud prophanos scriptores. Deo hic compa-
rat, tum quod illius opera (ut diximus) ab condita finit, tum
quod & mirabilis & dulcissima. Vulgate est Phocylidis illud
(cuius in honore apis mentionem facimus) apud Schœnū
serm. 8. vbi quartus refutatur animalia ex quibus feminæ na-
tæ existimantur, ex cane, quæ omnino moleste sint, ex sue,
que nec bona ne male, ex equo, que aliquantulum com-
mode, ex apicula, que optimæ. Simonides etiam apud cun-
dem auctorem sermonē 71. extant in idem elegantissimi ver-
sū.

Incomprehensibilita. Λαζαριστα, qua eriam voce apud lobum
virtus ac sapientia Dei excolitur c. 21. *Quis facit magna (καὶ μεγάλα)*
et incomprehensibilita. Οι mirabilia quorum non est numerus.
Paulus item loco citato vias Domini *μεγάλων* appellant, vbi
Latinus interpr. *inexplicabiles* reddidit. Tertullianus in libro ad
uersus Herni cundem Apostoli locum tractans, iudicia Dei
in invenitib. a dictis nemp more suo, quipropositione abundante,
ut vocat Fetus, sive *μεγάλος* ut Cicero, liberamente uti foler
Porto ad hanc diuinorum operum (ut he dicamus) incompre-
hensibilitatem spectat pateticum illud aque impium forsan
Pini: *Furo est profecto, furor egredi ex eo, et tangit interna e-
ius etiā tam fisi nota, ita crux et extera: quia vero mensuram
vultus rei possit agere, qui sui nescit, nus meri homini videre;* quia
mundus ipse non capiat.

Mirabilis. Daudi sepissime Deum vocat τὸ μεγάλον τὸ θεό-
ρον. Damascenus & illo antiquior Synecus Christum τὸ με-
γάλον appellant.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΗΡΟΒΑΤΡΑΧΟΥ.

Κεφαλαιον ΚΒ.

OΥΓΩΣ ἡ ζηροβάτρας δέσποτη το δέρμα τῷ
μέλισσα, τοις τε πάροις, οὐδεποτε αἴρεται, καὶ χε-
ιμώνας, καὶ πάντα τὸ ταρθρόν, οὐδεμίας το ἀπειρόνος
εστι. Εἰ δὲ οὐρανόπατος αὐδιαται οὐτενεργειαν π τῷ
τοιότοι, ἀλλα κελατον Θ τῷ χειμώναρ πέλλα
ειντοις τοι βούτη. Ουταδηπαντ Εἰ δὲ μέλις, ζηρο-
βάτρα οὐδεποτε τερματίνεται, ετελεῖ δὲ τὸ ητελίδις δέρμα πα-
χεῖται, αὐτοῦ φέρει οὐ διώσαται, καὶ μέλις πλειέσσο-
τοι βούτη.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὐ ποτὲ οἱ μοναχοὶ, οἱ μεταστολοῦσι τὸ θεό-
τον Σωτῆρα πειναν, δίψαν, χυμασιν, εἰσερχόμενοι,
εἰς χαίδαικον εἰσαγόντες οὐ δὲ οὐρανούροις οὐδιγα μετεύ-
σι, καὶ πατεῖ τα φέρουται.

NOTE.

A

N O T A E.

Rana.] Et nunc male cum apibus agetur , cum ranas earum geperi infestis tuis tam prope contum exrimus. Aristoteles enarrans Rana [inquit] quia in luto degredi [τραπεῖσθαι] apes ad aquam accedentes rapint : quam ob rem eas apiarum per stagna & paludes venari solent. & Plinius : Apibus aquanubibus raro insidiantur nec ha tantum quia stagna riuosque obsident , verum & Rubet venient vix , adrepentesque iussilant. Cum Aristotele & Plinius sensim & ha.

Terrestria. Duo haec ranarum genera, terrestre & aquanticum recte constituti experimento discimus: dignoscere autem quae carum ad illorum vnumquaque pertinet, non ita obviandum. In eam sententiam frequentiores eunt physici, ut terrestre esse dicant Calamitas, quoq; interarundinea degunt, sive vocantur: rubeta, que & in rubis & veribus: quedam alias corneta: gibbosæ aliae: aliae stercore diste, quoq; ut plurimum sub stercore latent, quibus si bupones annumeres, non id sim auctore fet.

Nibil horum. Plinius auctor est aquaricas ranas semetiam
tanta vita in limum resolui, & ratione quod hybernis man-
fibus nullae conspicuntur: sed reprehendit a recentioribus, &
metu: nam veteres ranas venio tempore iterum apparet
metu, latent igitur interim ab frigori impatiuntur. Albertus
opus, *Hymene* (*inquit*) *lates ranae extra aquam in remus calidam*: ali-
quando in aqua sub terra, *que hymene sunt calida: vice proce-
dit ad aquas.* Et Mathiolus: *In paludibus illis qua per hymen*
non conglaciantur, omni tempore, praecepit tamen vere, re-
reperitur. Atriphantes diebus apertis in paludibus suis
falte eas per cyprem & phleon (fuerit genus eit) ati vbi tenui-
ter, hinc & calore gaudere scribit. Spectatibus etiam quod
*ex Arato, Plinius, Plutarcho, & Aeliano vulgo tradidit: feli-*citer cum illa alius vel clarus solito coaxant (sic vocant eam*
trum obstreperos sonos) pluviam portendi: quoniam (ut ex
*Theone citat Rhodiginus) frig diorem reddi aquam conque-*ratur.***

Sic monachi.] Rana aquatica magis est deses, quam terrestris, quæ & per proceras arbores repere, & in altioribus ramusculis coaxare solet: aquatica contra semper in aquis torpet.

Qui oriose degunt.] Malorum omnium letnam esse otium quanplurimis veterum auctorum testimonios confat: cum autem omnibus penitentis omnius fit, maxime tamen iis qui moraritatem profiterunt, extitiae est: qui feliciter si ostentes stationem deferant, hostes quidem vltro accescunt, id est, praus animi affectiones, que aduersus spiritum semper militant, prouocant, & validiores efficiunt: tandem experientio discutit scriptores Graci velut illud, *προσεγγιζεις διαρρειας*. Sanctus Hieronimus scribens ad Ruficum monachum de viuendi

DE CHARADRIO.

C A P. XXIII.

EST autem charadrius dicta, quam Physiologus ait Albam esse rotam abesse villa profusa nigredine nota. Porro si quis morbo labore sit, sicut hominis aegritudo letalis, prospectum suum charadrius ab illo avertit: sin vero morbus vita securitatem promittat, tunc charadrius in eum intendit visum, & vicissim ager in charadrium.

INTERPRETATIO.

Sic Christus Dominus noster candidus est totus, ab illo villa mundana nigredine, qui a reprobis vulnus suum aurerit: in sanctorum autem faciem respicit Agnus quomodo, iniquis cum charadrius impuram sit auis personam Christi sustinet: impurus quidem & serpens, quem tamen in testimonium adduxit Christus, dicens: Quemadmodum exaltauit Moses serpem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.

NOTÆ

Charadrius.] Acum han inter nocturnas numerat Aristoteles lib. 9. cap. 11. à quo nec Græca ipsa etymologia abhorret, ut idem Philolophilus autem est: *mēs akōrōs* [ait, de domiciliis volutum agens] *ei pītētē mēs zēgōs*, *ei dē zēgōs iūs mōsūrū x̄nēzēs*, *eis ōmēzēs* *ōs zēgōs*. Et Aristophanis scholastes: *Vocatus? inquit* *charadrius* *zēs tēs zēgōs dūstēlēs*, *quod incolas hiatus seu terra voragines*. Gata in Aristotele nunc hiatalum aut histricatum reddit, nunc rupicem, eodem spectante vocis significacione.

forma, vnum illud admonet, ne oriosus vnguam sit, sed vel fiscellam texat inuenio, vel canistrum lente plectat viminibus, humari patrit, areolam quo limite diuidat, plantas per ordinem ponat, aquas irriguis ducat, texat linea capiendis plicibus, quibus ipsius verba sunt. hunc enim suffit monachis Agapitis morem, ut neminem inter ipsos oculum effe sufficiunt, ibidem teatatur. Extat autem fragmentum hoc apud nostrum Gratianum tomo 3. titulo De confecratione. Chrysolomma in homilia de vita monachorum, nullam illos horam exercitatione vacuam habuisse scribit. Et Basilius, in instituto horae coquagis, monasteriorum fermentum oriosos vocat. Eadem doctrina ex Climenaco, Cassiano atque aliis id argumenti seriporibus faciliter colligitur. Quod cum ira sit, aque tamen commendatur in monacho vita quies, Nec enim (est prima fronde contraria videantur) repugnat, monachum non esse oriosum, & tamen in quiete vivere. In Vaticana bibliotheca (cuius certe in exhaustos thesauros quotidie experimur) extant inter Graecas, Hesychii opera, plur. 4. n. 329, in quibus alius lacte auctor nomine Antiochus, qui (quod seiam) nondum vulgatus est: Codicis epigraphice est, *τη οὐσία Ἀντιοχεῖ τε Εὐστάθιον καὶ πατέρα*, Sandi Antiochi ad Eustathium diversa capita: Nec statuum an is sit Antiochus qui Prolemaidis episcopus fuit, natus Syrus, eloquentia clarus, quam & Constantinoopolit profeſus est, an ille alter Eusebii Samotracensis ex sotore nepos, qui imponi fibi manus ab Ariano episcopo passus non est: ille junior fuit, & sub Arcadio vixit: ita vero antiquior, & sub Valente. Eustathios item duos legimus, vnum episcopum Antiochenum, & qui in concilio Niceno de Constantini laudibus orationem habuit, facinente clarissimum, qui & sub Constantio confessor occubuit. Catholica fidei propagulator certus: alterum qui primus inter Armenos trionfantes auctor censetur: cui Basilis Aescetica a plerisque adscrivuntur. Se bastiens ex monacho episcopus, quicque in errores aliquip post modum lapsus creditur, à quibus ipse se in concilio purgavit: vixit autem temporebus Valentis, cui cum syncretis fuerit prior Antiochus, verosimilis est illum esse ad quem inscribatur liber. Vtvenque sit, Antiochi extat opus quod dico, aureum quidem illud & quod rotund at monachica vita perfectio[n]em pertinet: in eo primum caput est, *τη οὐσίας*. De qua parte, initium autem tale ferme: lunat monachum quies: nam si & sceleris vacauerit, & quatuor in oratione virtutes adiutrices accepit, videlicet longanimitatem, vigiliam, humilitatem & temperiam, nullum ea ad perturbationem vacuitatem certius compendium dare posset. Deinde *φανερώσα γραφή* ce describit, & quam fit necessaria virtus hac huic instituti secatatoribus, docte explicat.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΔΡΙΟΥ

Κεφάλαιον ΚΓ'

ΕΣΤΙ γάρ πετεινὸν λεγόμενον χαρέσθαι οὐδὲ φίστοι
λόγος μηλεγεῖ τεῖνε τὸν ὄποιον λευκὸν δέι, μη
ὅλως μηδαμίαν ἔχον. καὶ εὖλος τοι νοῦς, οὐ κύριος τοῦ αἰθέρος
που εἴ ἐστιν εἰς θάνατον ἀποστρέφει, οὐδὲ γνωστῶν Θεών
απότομον αὐτῷ τοῦ χαρέσθαι οὐκ εἴδεντος τοῦτος
χωρὶς τοῦ ἀπειλεῖ τονισμάτων χαρέσθαι οὐδὲ γνω-
σών τοι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὐπας ὁ κύριος τῷ μηδὲν Χειρῶν ἀλλά εὐκούσῃ, μηδέ
μίαν μαρτυρίαν τὸ κόστος ἐχούσης μὴ δικαιῆσθαι πάλαιον
μήδιον ταῦτα συνέψασθαι πάντα τετέλεσθαι τὸν θεόν οὐ γάλον εἰς τὸν
αὐτόπτων βλέπειν. ἀγαθὸς εἴη μου, ὃν ταῦτα συνέπεια οὐ πά-
τερπος έστι, δὲ πᾶς φέρεται εἰς ταῦτα συντοτεῖ Χειρόν,
απάλλαξθαι δὲ κατὰ χρόνον, καὶ εὐεργετώσας αὐτὸν
Χειρότος λέγον. Κατὼν ὑπέρ τοι μονοῦ τοῦ φίνιον τοῦ τη-
ρίμων, πάπας δικαιούσας μεῖναι τὸν γένος αἱρέσθαι.

Albam esse totam.] Non explicat Aristoteles quo colore sit charadrius: verum docet esse & colore & voce prava, verbaliter sunt: *τὸς δὲ γαρ οὐ τὸν τούτου τὸν φωνὴν*: prava est haec avis & color & vox. vettente Gaza. Albertus cum Physiologo sentit, & albam esse totam testatur.

Morbis laborebatur.] Auctor anonymous Psalmorum commentator in commentario Psalmi 84. ver. Deus tu conuersus vniuersitatem nos? idem omnino de charadrio scribit. Albertus etiam & recentiores alii. Illud vero & magis notum, & melioris nota auctioribus communem, charadrius prospectum regio morbo orinibus non dñe. Alfonso: Charadrius autem eximio natura-

S.CYPRIAN
SEPIPHAN
OPERA

336

Physiologus

A

DE CICONIA.
CAP. XXV.

Ciconia avis est castissima: ma senim nec feminam illecebris ad coitum provocat, nec ipsi vim infert. Vnde eadem avis mirabili pietate vtrumque parentem in sene&ture alit.

INTERPRETATIO.

Sic & nos duo illa praecepta adimplere oportet, hoc est, a malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius propheta scripsit. Sed & Dominus similiter in Decalogo iubet, sic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & rursus Non mactaberis.

NOTÆ.

Castissima. [Refert se]lianus lib. 8. cap. 19. in Carnone (ciuitas Theffalia) et in Pharsalicis Plinio & Stephano, Ephira ad Home-ro, hodie, auctore Bellonio, Ceres appellatur) eximia forma mulierem quandam fuisse, cui nomen erat Alcinoe, quæ cum a coniuge peregre profecto domi relicta esset, stupri confunditatem cum feru habebat: hoc igitur cum ciconia, quæ domi alebatur, videbat, feruiles iniurias in dominum non tulit, sed in adulterum conuolans oculos illi eruit. Hoc Alianus riualium in uidiam (interpreti Gillio) vocat: sed plauiblitas est, scilicet appellare.

Stilebra. [Le]tare Arceopagi magis puniendum esse decreuit illum qui munerebus & peruersis onibus alienam vxorem corrupit, quam cum qui vir intulit quia ille animum etiam corripit. hic corpus tantum, id est Lyssiam in oratione de. card. Eratostenis. Gorgias autem in oratione pro Helena vrum que vim vocat, & hoc nomine fecit omnes in Alexandrum reicit ipsam inlustre reprehendi probans. Non est dissimilis argumentum quod in Demetrio & Timotheo vertitur in dubium: quorum cum vnu si tyramiden exercuerit, alter munericus & obsequio queritur uter eorum haberet debeat immanior. Ius nostrum in adulteros quæ vim intulerunt, ferueris animaduertit.

Mira pietate. [I] Commendantur in ciconia eximie virtutes, prudentia, iustitia, temperantia, sed pte omnibus pietas tam in

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΕΛΑΡΓΟΥ.
Κεφάλαιον ΚΕ'.

EΣΤΙ δέ πελαργός ἡγέρντα τοῦ ὄρνεον. Οὐ τε γέρνος
πετρίου γύλειαν θελγάρτησις τεργιτιοῦ τοῦ ὄχειον σκελετόν
ηδὲ βίσιον σωθήσεται τοῦ γέρνον τοῦ τοντού περι
καὶ τὴν μητέρα αὐτῆν εὐτελεῖα θαυμαστὰ μηρόβολη.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὗτος ἡμᾶς δύναται λέγεις εἰπολαζεῖν πληπληρεῖν διετύ-
τει ἐκλίνειν διπλῶς τὸν κεφαλόν. καὶ ἀγαθὸν ποιεῖν, ἀπε-
νέχασθε ὁ βασιλικὸς τρεψόντις. καὶ φροῖος δὲ οὐ δέ-
χεται τοῦ περιπέτεροῦ κεφαλῆργον σύντονον λέγειν, Τίμα τοῦ
πατέρεως τοῦ τινὸς μητέρεως. καὶ ἀγαθός. Μη μικρεῖσθαι.

prolem, quam in parentes: cuius rei frequentissima mentio est apud omnes naturalium rerum scriptores. Hinc fit, ut πλέγμα pro munere beneficii vicem repudere, dicamus, ab huius neme apud nomine sumpta translatione. Apud scholasticos Aristophanis notauit Budensis leges quafdam αντιπάθειας dictas, quibus scilicet cauebarat de alendis in senectute parentibus. Eodem item spectat epitheton illud Pietatis cultrix, cionon à Petronio Arbitrio tributum. Demique apud sanctos Partes communis est pietatis cionon mentio & allegoria. Ex Graecis videndum Basilius in hexamer. hōmil 8. & in peculiari libello cuius titulus est, De honore quo officiendi sunt parentes in senectute, & in iuventute. Ex Latinis Ambrofius cod. opere cap.

Declina à malo. [P]al. 33 ver. 15. Quibus verbis perfectio Christiana vite continetur. Idem est quod Paulus Romanos docuit cap. 12. *Dilectio* (inquit) *sine amaritione, odentes malum, adhucientes bone.* Non enim sufficiat malis operibus abstineat, nisi bona fecerit. Maximus monachus in capitibus monachica exercitationis locum psalmi illustrat: citatur autem ab Anafasto in quaestione, curvulus, *Si sit senex aut imbecillus, & cum pessili sit animi, non posset esse monachus, aut facere quae sunt monachi, quomodo poterit penitentiam agere, & saluus esse.* Extat etiam Dorothei Archimandriti in hoc argumento celebris homilia, quæ inscribitur. *De timore & pauciis inferni, & quod cum qui saluari cepit, non deceat sine cura sua salutis vivere.*

LECTORI.

CON abs re litteraria fore duxi, (candidē lector) si Epiphanius Physiologo ciuidem sancti nondum vulgarus (quod sciam) In Palmarium festiuitatem hymnus, sub eodem SIXTI V. Pontificis Maximini nomine, iacet comes. Hymnum quidem merito appello, quem totum piis invocationibus, encomiis, votis, iubilis plenum legis. Hunc instruimus Antonii Caraphæ Cardinalis optimi & amplissimi bibliotheca debes: ex cuius videlicet antiquo quodam Græco codice Gerardus Vossius Seliga vir doctus & pius eum exscriptis, & nobis pro veteri mutua amicitia nostra iure communicavit, itaque Latini ex Græco duabus aut tribus adiunctis notulis exhibemus. Et vero exhibemus in eam spē adducti, vt tantis duobus patronis commendatus Epiphanius Sirleto nempe & Carapha beneuela luce perfueratur. Carapha, quem certe studiosi protetorem, boni parentem, doctrina refugium, virtus asylum agnoscunt. Datur hoc diuino numine facio sanctis hisce studiis, vt nunquam sine Meccenatibus iaceant: itaque uno - auulso, non deficit alter Aureus. Vale.

SANCTISSIMO D.N. SIXTO V.
PONT. OPT. MAX.

D

EASCE etiam melioris temporis exuvias, Pater Beatissime, nomini tuo sacras esse decet: nam si auctorem, id est, sanctissimum Episcopum, si argumentum, id est populi institutionem consideres, vnu tibi Episcoporum Episcopo, Catholica Ecclesia magistro merito debentur. Tam si & industria nostra rationem habeas, id certe omne antiquo ciuitatis bnius tua iure, quod dominis inferuorumbonis datur, vindicabis. Vale Felix.

S. T.

Humilis seruus

D. Confalus Ponce de Leon.